

Alue- Integraattori

PÄÄKIRJOITUS

Silmäys menneeseen, katse tulevaan 2

EUROOPAN UNIONI

Brysselin kuulumisia 3

EU-politiikan tulevia linjauksia 4

Rakennerahastoasetus valmistumassa 5

Rakennerahastorahoitus kaudella 2007–2013 6

Käytännön työ liikkeelle EAKR-ohjelmissa 7

EU:n alueellinen agenda – kohti erilaisten alueiden kilpailukykyistä Eurooppaa 8

Konferenssi pohti ikääntymisen haasteita alueille ja kunnille 9

KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Maakuntaohjelmien toteuttamisneuvottelujen toista kierrosta valmistellaan 10

Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmä asetettu 11

Uudenmaan kaupunkiohjelmat arvioitu 12

Osaamiskeskusohjelma kokoaa osaamista yli aluerajojen 13

Ehdotus klustereiden kansallisesta koordinoinnista 14

Maaseutupoliittinen erityisohjelma 2007–2010 hyväksytty 15

Maakunnille reilut 28 miljoonaa kehittämisrahaa 16

Valtioneuvoston asetus Suomen kehitysalueesta ja tukialueista 17

HALLINNON KEHITTÄMINEN

Alueellistamisohjelman tavoitteet lähestyvät 18

Alueellistamisen vaikutuksia selvitetty – onnistuminen kohtuullista 19

Yhteispalvelulaki muuttuu 20

Lääninhallitusten peruspalvelujen arviointi uudistuu 21

Paras-puitelaki astui voimaan 22

TUTKIMUSPALSTA

Tuoreita raportteja maakuntien suhdannekehityksestä ja työvoiman saatavuudesta 23

Espon 2013 -tutkimusohjelma komission hyväksyttävänä 24

Ensimmäiset maaseutuindikaattorit kerätty 25

SVENSK RESUME

Svensk resumé 26

7.3.2007

Silmäys menneeseen, katse tulevaan

Tämä Alue-Integraattorin numero kokoaa monenlaista EU:n rakennerahastojen ja kansallisen aluekehittämisen ohjelmakausien päättymiseen ja uuden kauden alkamiseen liittyvää aineistoa. Kauden vaihdokseen liittyy todella paljon työtä ja toimintaa ministeriöissä ja alueilla. Vielä odottelemme komission vastausta Suomen rakennerahastostrategiaan ja valmistelemme rakennerahastoasetusta. Arvioimme ja suljemme kuluneen kauden ohjelmia ja käynnistämme uusia. Tässä vaiheessa on syytä sekä silmäillä mennyttä että katsoa eteenpäin muistaen, että aluekehitys on monien keskenään ristiin vaikuttavien tekijöiden tulosta.

Aluekehitystä on totuttu arvioimaan muun muassa väkiluvun muutosten avulla. Yleiskehitys on, että maakuntien välinen muuttoliike on vähentynyt ja tasoittunut viime vuosina. Vuosien 2005–2006 aikana väestönkasvu voimistui koko maassa lisääntyneen maahanmuuton ja väestön luonnollisen kasvun ansiosta. Vuonna 2006 yhdeksän maakuntaa oli miinuksella ja yksitoista plussalla väestömäärän kehityksen suhteen. Muutosten rakenne vaihteli maakunnittain. Pohjois-Pohjanmaalla oli voimakkain luonnollinen väestönkasvu, Kainuussa selvin muutotappio ja Pohjanmaalla ja Uudellamaalla jo aika merkitsevä maahanmuutto. Maahanmuuton osuus koko väestönkasvusta oli noin puolet. Kun aluekehityksen ja jopa kokonaiskasvun yhtenä uhkatekijänä pidetään väestökatoa, kannattaa tulevaisuudessa varmasti kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, mikä on maahanmuuton saldo alueille.

Viime vuosien hyvä talouskehitys on mahdollistanut noin 100 000 työpaikan lisäyksen hallituskaudella 2003–2007. Juuri valmistuneessa osaamiskeskusohjelman arvioinnissa todetaan: "Osaamiskeskusten raporttien hanketietojen perusteella osaamiskeskusohjelma on ohjelmakaudella 1999–2006 myötävaikuttanut noin 1 300 uuden yrityksen ja

13 000 työpaikan syntyyn sekä edistänyt noin 29 000 työpaikan säilymistä. Osaamiskeskusohjelmaan liittyviin hankkeisiin on suuntautunut hieman yli 100 miljoonan euron arvosta kilpailtua T&K -rahoitusta hankkeiden kokonaisrahoituksen ollessa noin 580 miljoonaa euroa. Indikaattoritietoja ei kuitenkaan tule tulkita siten, että raportoidut vaikutukset olisivat syntyneet vain osaamiskeskusohjelman ansiosta, vaan pikemminkin siten, että osaamiskeskukset ovat toiminnassaan eri tavoin osallistuneet hankkeiden valmisteluun ja toteutukseen ja siten myötävaikuttaneet vaikutusten syntyyn."

Viimeksi mainittu arvioitsijoiden huomautus on paikallaan. Lukujen uskottavuutta arvioinneissa tahtoo vähentää se, että eri ohjelmien ja ministeriöiden toteutumisluvut ovat suhteellisen suuria, ja äkiseltään näyttää siltä, että samoja työpaikkoja lasketaan eri toimijoiden toimesta useampaan kertaan. Onkin vaikea tietää, mitkä tekijät milloinkin ratkaisevasti ovat vaikuttaneet kunkin työpaikan ja yrityksen syntyyn. Tämä ei kuitenkaan mitenkään poista tämän monitahoisen verkostoyhteistyön ja näiden työpaikkojen arvoa. Muun muassa osaamiskeskusohjelmaa on toteutettu varsin onnistuneesti, ja nimenomaan yhteistyössä lukuisten muiden toimijoiden kanssa.

Maaliskuussa Suomi on eduskunnan ja hallituksen kaudenvaihdosten edessä. Vaalien jälkeen uusi hallitus laatii Suomen lähivuosien ja tulevaisuuden kehitykselle kaikkein tärkeimmän ohjelma, hallitusohjelman, johon kiinnitetään paljon odotuksia, myös aluekehittämistyössä. Toisaalta halutaan kehittää metropolipolitiikkaa, toisaalta syrjäisimmät ja harvaan asutuimmat alueet tarvitsevat erityistoimia, ja monenlaista tarvetta on siltä väliltä. Sen jälkeen ohjelmakausi alkaa toden teolla, ja työ alueilla on pääosassa.

Silja Hiironiemi

Brysselin kuulumisia

Uusi vuosi on alkanut, Suomen puheenjohtajuus on historiaa ja Saksa on vuorostaan EU:n peräsimestä. Saksa on asettanut puheenjohtajuudelleen selkeät yleiset painopisteet: perustuslakiuudistus, ilmastomuutos sekä energia- ja naapuruuspolitiikka.

Saksa yleisesti ottaen tukee komission energia- ja naapuruuspolitiikan linjauksia, vaikkei kykene niitä esimerkiksi ydinvoiman osalta itsekään noudattamaan.

Perustuslain uudistamisessa Saksa sen sijaan on painava toimeenpanija, vaikka joutuukin odottamaan Ranskan vaalien tulosta, ennen kuin voi tehdä omat esityksensä.

Mitä ilmastomuutokseen tulee, Saksa on joutunut asiassa varsin hankalaan välikäteen. Saksa itse on nostanut asian korkealle omalla esityslistallaan, ja ilmastomuutos on muutoinkin noussut yhdeksi kansainvälisen politiikan tärkeimmistä ongelmista. Jotta asiassa päästäisiin eteenpäin, EU:n sisällä ja laajemminkin on sovittava uusista, entistä tiukemmista päästörajoituksista. Poliittisesti Saksa on valmis niitä ajamaan, mutta sillä ei näytä olevan suurtakaan halua tai mahdollisuuksia panna mitään uusia rajoituksia toimeen omassa maassaan.

Aluepolitiikassa Saksa painottaa alueellista suunnittelua ja ongelmallisten lähiöiden kehittämiseen tähtäävää kaupunkipolitiikkaa.

Saksan puheenjohtajakauden myötä on myös uusi ohjelmakausi käynnistynyt. Jäsenmaat jättävät kansalliset strategiansa ja toimenpideohjelmansa komissiolle kevään aikana. Virallisesti 22 jäsenmaata on jo jättänyt strategiansa ja loput viisikin ovat esittäneet omat epäviralliset versionsa.

Koheesiopolitiikka 2013+

Toukokuun lopulla komissio julkistaa neljännen koheesiokerptomuksensa. Siinä arvioidaan alueellisen kehityksen tila ja koheesiopolitiikan vaikutukset laajentuneessa unionissa. Kertomuksen jättämistä seuraa keskustelu siitä, miten koheesiopolitiikkaa jatketaan vuoden 2013 jälkeen. Keskusteluun osallistuvat neuvoston ja parlamentin lisäksi alueiden komitea.

Koheesiopolitiikan tulevaisuuteen vaikuttaa olennaisesti vuosina 2008–2009 tapahtuva EU:n budjetin välitarkastelu. Siihen vaikuttavat myös tulevat laajentumiset. Turkin ja Balkanin maiden liittyminen unioniin merkitsi nykyisillä säännöillä käytännössä nykyisten tukialueiden tukien loppumista tai rakennepolitiikan varojen merkittävää lisäämistä.

Parlamentin aluekehitysvaliokunta on omalta osaltaan valmistautunut keskusteluun valmistelemalla asiasta joukon asiakirjoja. Käsittelyssä ovat parhaillaan mietintöluonnos tulevan aluepolitiikan vaikutuksesta Euroopan unionin innovaatiokykyyneen, työasiakir-

ja tulevien laajentumisten vaikutuksista koheesiopolitiikan tehokkuuteen sekä työasiakirja rakennepolitiikan vaikutuksista ja seurauksista EU:n koheesioon.

Kielo Karioja

EU-politiikan tulevia linjauksia

Millaista politiikkaa Eurooppa tarvitsee tulevaisuudessa? Mitä on perusteltua toteuttaa ja rahoittaa EU:n tasolla ja mitä kansallisella tasolla? Millä aikataululla unionin tulee jatkossa laajentua? Muun muassa näitä kysymyksiä pohditaan komissiossa perustetussa asiantuntijatyöryhmässä ja parlamentin aluepolitiikkavaliokunnassa.

Komissiossa laaditaan tulevaisuuden politiikkalinjauksia

Komissio valmistautuu huolella budjetin välitarkastelua ja seuraavaa rahoituskehyskautta koskevaan keskusteluun. Kesä–heinäkuussa 2007 julkaisutavalla budjetin välitarkastelun pohjapaperilla on tarkoitus herättää laajapohjaista keskustelua unionin tulevaisuudesta. Välitarkastelu julkaistaan vuoden 2008 lopulla, vajaa vuosi ennen nykyisen komission kauden päättymistä.

Komission aluepolitiikkapäösasto valmistelee parhaillaan toukokuun lopussa julkaistavaa neljättä koheesioraporttia ja syyskuun lopulla pidettävää koheesiofoorumia. Koheesioraportissa keskitytään aluekehityksen trendeihin. Raportti arvioi koheesio politiikan vaikutuksia aluekehitykseen, kasvuun ja työllisyyteen sekä kansallisten ja EU-politiikkojen yhteensovittamista. Raporttiin sisältyy myös ensimmäinen arvio ohjelmakauden 2007–2013 vaikutuksista.

Jatkossa painotetaan yhä enemmän keskittämisperiaatetta, varojen kohdentamista kaikkein heikoimmasa asemassa oleville alueille sekä kilpailukyvyyn parantamiseen, työllisyyteen ja

kestävään kehitykseen tähtäviä toimenpiteitä. Ohjelmilta tullaan edellyttämään myös ilmastonmuutoksen huomioimista. Laina- ja riskipääoma- muotoisten välineiden kehittämistä tullaan jatkamaan ja niiden osuus tulevaisuuden koheesio politiikan rahoituksessa kasvaa edelleen. Komissio joutuu pohtimaan, miten suuret nettomaksajamaat saadaan myös jatkossa tukemaan yhteisötason koheesio politiikkaa. Komissio käy läpi varojen allokointikriteereitä ja selvittää, onko niitä perusteltua uudistaa huomiomaan paremmin myös nettomaksajamaiden tulevat tarpeet.

Parlamentti arvioi laajentumisten vaikutuksia

Euroopan parlamentin aluepolitiikkavaliokunnassa valmistellaan mietintöä tulevien laajentumisten vaikutuksista. Tulevilla laajentumisilla tarkoitetaan mahdollista Turkin, Kroatian, Makedonian sekä muiden Länsi-Balkanin valtioiden (Albania, Bosnia, Hertzegovina, Montenegro, Serbia ml. Kosovo) liittymistä. Kaikissa näissä maissa uudistusprosessia tuetaan liittymistä valmistelevilla ohjelmilla, joissa on myös aluepoliittisia osioita. Maiden liittyminen unionin jäseniksi lisäisi yhteisön pin-

ta-alaa 35 prosentilla ja väkilukua 27 prosentilla, mutta BKT kasvaisi ainoastaan neljä prosenttia. Liittymisen budjettivaikutus olisi koheesio politiikan osalta noin 150 miljardia euroa.

Unionin alueelliset erot kasvaisivat merkittävästi nykyisestä. Jos kaikki yhdeksän jäsen ehdokasvaltiota liittyisivät nyt unioniin, yli kolmasosa nykyisistä tavoite 1 -alueista menettäisi statusensa. Eniten tukialueita menettäisivät Italia, Saksa, Malta, Espanja, Kreikka ja Ranska. Jos Turkki olisi jo nyt EU:n jäsen, se saisi jopa 27 prosenttia rakennerahastojen varoista.

Aluepolitiikan tehoa tulisi lisätä tulevaisuudessa ottamalla käyttöön lainamuotoisia rahoitusvälineitä, lisäämällä jäsenmaiden yhteisrahoitusosuuksia ja yksinkertaistamalla yksityissektorin mahdollisuuksia osallistua eurooppalaisten ohjelmien rahoitukseen. Poliitiikan sisällössä tulisi korostaa aiempaa enemmän aluetalouksien kansainvälistymistä, ylikansallisten infrastruktuurien luomista sekä väestörakenteen muutoksen ja globalisaation vaikutusten lieventämistä. Myös korruption ja varojen väärinkäytön torjuntaan tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota.

Tiina Heiskanen

Rakennerahastoasetus valmistumassa

Valtioneuvoston asetuksen valmistelu alkoi joulukuussa 2006. Luonnoksesta pyydettiin kommentteja tammikuun puoliväliin mennessä, ja niiden pohjalta valmistelua on edelleen jatkettu. Valtioneuvosto hyväksyi 1.2.2007 EAKR- ja ESR-toimenpideohjelmaa koskevat luonnokset lähetettäväksi komissioon ja päätti samassa yhteydessä ESR-varojen hallinnonalakohtaisesta jaosta vuosiksi 2007–2009. Päätös on edesauttanut myös valtioneuvoston asetuksen valmistelua. Luonnoksesta pyydettiin vielä lisäkommentit 14.2.2007 mennessä. Tavoitteena on saada asetus voimaan maaliskuussa.

Asetusta koskeva luonnos jakaantuu luvuittain yleisiin säännöksiin, maakunnan yhteistyöasiakirjaa koskeviin säännöksiin, varainhallintaa ja viranomaisia ja toimielimiä koskeviin säännöksiin sekä asetuksen lopussa oleviin erinäisiin säännöksiin.

Yleisiin säännöksiin sisältyvät asetusluonnoksen määritelmät. Niitä ovat toimintalinjan, varauksen, suuralueiden ja komission täytäntöönpanoa koskevan asetuksen määritelmät. Varauksella tarkoitettaisiin äkillisistä rakennemuutosongelmista aiheutuviin menoihin käytettävää ohjelmareservin osaa, jota voitaisiin käyttää toimenpideohjelman toteuttamiseen.

Asetusluonnoksessa on säännökset maakunnan yhteistyöasiakirjan sisällöstä ja sen laatimisen aikataulusta tarkistamisesta. Yhteistyöasiakirjassa varat esitettäisiin hallinnonaloittain. Euroopan sosiaalirahaston osalta on

Rakennerahastolaki tuli voimaan vuoden 2007 alussa. Tarkempia säännöksiä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Tämä asetus on tarkoitus saada voimaan maaliskuussa.

yhteistyöasiakirjan laatimisessa otettava huomioon rakennerahastolain säännös sovitusta hallinnonalakohtaisesta kehyksestä ja siitä poikkeamisesta. Sosiaalirahaston varojen jakoon liittyen asetusehdotukseen sisältyy määrätylle työvoima- ja elinkeinokeskukselle osoitettu koordinaatiotehtävä.

Varainhallintaan liittyen asetusehdotuksessa on säännökset varojen jakamisesta, ohjelmareservistä, varauksen käyttökohteista ja ohjelmareservin purkamisesta. Varauksen käyttökohteina olisivat ne alueet, jotka on kansallisesti määritelty äkillisiksi rakennemuutosalueiksi. Varauksen käytön on oltava toimenpideohjelman mukaista. Maakunnan yhteistyöryhmä tekisi toimenpideohjelman hallintoviranomaiselle esityksen ohjelmareservissä olevien varojen, myös varauksen, käytöstä. Asetusluonnoksen varainhallintaa koskevassa luvussa on lisäksi tarkemmat säännökset menoilmoitusta koskevista tiedoista ja niiden toimittamisesta sekä sääntöjenvastaisuuksia koskevista ilmoituksista.

Viranomaisia ja toimielimiä koskevassa luvussa on säännökset hallintoviranomaisen tehtävien siirrosta, seurantakomitean ja rakennerahastoneuvottelukunnan kokoonpanosta. Asetusluonnoksen mukaan hallintoviranomaiselle siirrettäisiin edistymisrapor-

tin laatimiseen liittyvät tehtävät ja eräät täytäntöönpanoa koskevan vuosikertomuksen ja loppukertomuksen laatimiseen liittyvät tehtävät.

Seurantakomitean kokoonpanossa olisi kumppanuusperiaatteen mukaan edustettuina valtion viranomaiset, maakunnan liitot ja keskeiset työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt sekä kansalaisyhteiskuntaa edustavat järjestöt. Lisäksi seurantakomiteassa voi olla asiantuntijoita. Tarkoituksena on, että seurantakomiteoiden kokoonpanot eivät kasvaisi siitä, mitä ne olivat päätyneellä ohjelmakaudella.

Rakennerahastoneuvottelukunnassa olisivat asetusluonnoksen mukaan jäseninä edustajat sen tehtävien kannalta keskeisistä ministeriöistä, suuralueiden maakunnan liitoista, Kuntaliitosta, tärkeimmistä työmarkkina- ja elinkeinojärjestöistä sekä ympäristö- ja sukupuolten tasa-arvoa edistävästä järjestöistä. Seurantakomitean tavoin myös neuvottelukunta voi kutsua asiantuntijoita.

Kari Parkkonen

Rakennerahastorahoitus kaudella 2007–2013

EU:n alue- ja rakennepolitiikan kokonaisrahoitus on yli kolmannes unionin budjetista vuosina 2007–2013. Alue- ja rakennepolitiikkaa on uudistettu vastaamaan unionin itälaajentumisen haasteisiin sekä kestäväen talouskasvun ja työllisyyden tukemiseen.

Suomeen ohjelmakaudella 2007–2013 kohdistuvat rakennerahastovarot ovat edelliseen ohjelmakauteen verrattuna 26 prosenttia pienemmät. Tulosta voidaan kuitenkin pitää hyvänä ottaen huomioon, että unionin laajenemisen myötä rakennerahastotukien painotus siirtyy itäisen Euroopan alueelle. Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asuttujen alueiden erityistarpeet on tunnustettu ja ne saavat 35 euron asukaskohtaisen lisän vuosittain. Lisäksi Itä-Suomi sai erityiskohtelun, joka tarkoittaa yli 10 miljoonan euron lisärahoitusta sen vuotuisen perusrahoituspottiin.

Suomi kuuluu uudella ohjelmakaudella kokonaisuudessaan alueellisen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen piiriin. Lisäksi Suomessa tullaan toteuttamaan Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta. Suomen saama rakennerahastorahoitus koko kaudella on 1 716,2 miljoonaa euroa. Tästä alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen osuus on 1 596 miljoonaa euroa ja Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen osuus 120,2 miljoonaa euroa.

Ohjelmien toimenpiteissä painotus siirtyy uudella kaudella investointityyppisistä toimista kehittämistoimiin. Lisäksi erilaisten yhteistyö- ja verkostohankkeiden merkitys korostuu. Toiminnan päätavoitteena on innovaatiotoiminnan ja sitä kautta alueiden kilpailukykyyn vahvistaminen. EAKR-toimenpideohjelmilla tavoitellaan yhteensä 38 000 uuden työpaikan ja 6 500 uuden yrityksen syntymistä. Uusista

työpaikoista 2 100 odotetaan syntyvän t&k -toiminnan piiriin.

Seuraavassa taulukossa esitetään Suomen saama rakennerahastorahoitus ohjelmakaudella 2007–2013. Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen EAKR-rahoitus jakaantuu Etelä-Suomen, Länsi-Suomen, Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Ahvenanmaan toimenpideohjelmiin. ESR-rahoitus jakaantuu manner-Suomen ja Ahvenanmaan toimenpideohjelmiin. Manner-Suomen ESR-rahoitus jakaantuu puolestaan indikaatiivisesti valtakunnalliseen osioon sekä Etelä-Suomen, Länsi-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen suuralueosioihin. Manner-Suomen valtakunnallisen ESR-osion rahoituksen suuralueittainen kohdentuminen tapahtuu ohjelman toteutuksen myötä.

Pasi Rantahalvari

Taulukko. Suomen saama rakennerahastorahoitus 2007–2013.

	EAKR milj.euroa	ESR milj.euroa	EU-rahoitus yhteensä milj.euroa
ALUEELLINEN KILPAILUKYKY JA TYÖLLISYYS -TAVOITE			
Etelä-Suomi	138,1	69,0	207,1
Länsi-Suomi	159,4	79,7	239,1
Itä-Suomi	365,6	179,8	545,4
Pohjois-Suomi	311,3	69,1	380,4
Ahvenanmaa	3,1	3,1	6,2
Valtakunnallinen osio		217,8	217,8
Yhteensä	977,5	618,5	1 596,0
EUROOPAN ALUEELLINEN YHTEISTYÖ -TAVOITE			
Yhteensä	120,2		120,2
YHTEENSÄ	1 097,7	618,5	1 716,2

Käytännön työ liikkeelle EAKR-ohjelmissa

Tukikelpoisuus alkanut

Uuden ohjelmakauden menojen tukikelpoisuus on ohjelmissa alkanut 1.1.2007. Hyväksytyjen hankkeiden kustannukset ovat tukikelpoisia aikaisintaan hakemuksen saapumispäivästä asti. Ohjelmakauden 2000–2006 menojen tukikelpoisuus jatkuu vuoden 2008 loppuun. Varat tulee käyttää ennen uuden ohjelmakauden varojen käyttöönottoa.

Uusi seurantajärjestelmä ja lomakkeet käyttöön

Uudella ohjelmakaudella otetaan käyttöön uusi tietojärjestelmä EURA 2007, jonka kautta hoituvat hankehakemukset, -päätökset, loppu- ja väliraportoinnit sekä valvonta. Sisäasiainministeriön johdolla on valmisteltu EAKR-hakemuslomake tuen hakemista varten. Se toimii uudessa tietojärjestelmässä arviolta huhtikuusta 2007 alkaen. Edellisellä kaudella käytössä olleita lomakkeita voidaan käyttää ennen uuden valmistumista, mutta viranomaisen on huolehdittava, että kaikki uuden kauden seurannan vaatimat tiedot pyydetään hakijalta ennen hankepäättöstä.

Hankepäättökset toistaiseksi vain ehdollisina

Uutta ohjelmakautta koskevat hankepäättökset voidaan tehdä vain ehdollisina, kunnes komissio on lopullisesti hyväksynyt ohjelmat. Käytännössä tämä tarkoittaa, että viranomaisen tulee rahoituspäätöksen tehdessään varautua rahoittamaan hanke kansallisista varoista, mikäli se ohjelman hyväk-

Kansallinen rakennerahastostrategia ja toimenpideohjelmat hyväksyttiin valtioneuvostossa 1.2.2007. Ohjelmat on toimitettu komissiolle, joka hyväksyy ne touko–kesäkuussa 2007.

symisen jälkeen ei olisikaan ohjelman mukainen. Hankkeen rahoitukseen liittyvän riskin kantaa rahoituksen myöntänyt viranomainen eikä hakija.

Myöntämisvaltuudet jakoon toukokuussa

Hallintoviranomaisina toimivat sisäasiainministeriö ja työministeriö toimitavat maaliskuun alussa maakunnan liitoille, TE-keskuksille ja ohjelmia toteuttaville ministeriöille ohjeen maakunnan yhteistyöasiakirjan (MYAK) valmistelemiseksi vuoden 2007 varojen jakoa sekä vuoden 2008 talousarvioesityksen valmistelua varten. Maakuntien esitykset pyydetään toimittamaan huhtikuun puoleen väliin mennessä sisäasiainministeriöön. Tavoitteena on, että vuoden 2007 talousarvioon budjetoidut EAKR-toimenpideohjelmien sekä ESR-toimenpideohjelman alueellisen osion myöntämisvaltuudet jaettaisiin MYAK:n perusteella välittävälle toimielimille toukokuun aikana. Jatkossa MYAK laaditaan yhdessä maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman (TOTSU) kanssa vuosittain lokakuun loppuun mennessä.

Uusia tehtäviä maakunnan liitoihin

EAKR-ohjelmien seurantakomitean kokouksiin liittyviä valmistelutehtäviä

sekä seurantakomiteassa tehtyjen päätösten toimeenpanoa koskevia tehtäviä tehdään jatkossa yhdessä ohjelma-alueen maakunnan liitossa. Näitä tehtäviä on aikaisemmin hoidettu sisäasiainministeriössä. Ohjelma-alueen maakunnan liitot päättävät itse, mikä liitto ryhtyy tehtäviä hoitamaan.

Koulutusta keskushallinnossa ja suuralueilla

Sisäasiainministeriö on EAKR-ohjelmien hallintoviranomaisena käynnistänyt uuteen ohjelmakautteen liittyvää koulutusta. Ensin keskitytään uuden lainsäädännön toimeenpanoon. Myöhemmin koulutusta järjestetään muun muassa rakennerahastoviestinnästä ja uudesta EURA 2007 -seurantajärjestelmästä.

Johanna Osenius

Uusi kausi alkaa – oletko valmis?
Alueellisten koulutus- ja keskustelutilaisuuksien päivämäärät ja paikkakunnat löydät lehden takakannesta.

EU:n alueellinen agenda – kohti erilaisten alueiden kilpailukykyistä Eurooppaa

Eurooppa monien haasteiden edessä

Eurooppalaisia alueita ja kaupunkeja koskevia haasteita ovat esimerkiksi ilmastomuutos, energian hinnan nousu ja energian uudet tuotantomuodot, väestön ikääntyminen sekä lisääntyvä integroituminen maailmanlaajuiseen talouskehitykseen ja kilpailuun. EU:n alueellisen agendan mukaan näihin haasteisiin vastataan tunnistamalla alueiden erilaisuus paikallisella, kansallisella ja unionin tasolla sekä omaksutaan nämä erityispiirteet huomioon ottava kehittämisselitys.

Agendan luonnosta käsiteltiin Espoossa marraskuussa 2006 järjestetyssä aluesuunnittelusta vastaavien ylijohdajien kokouksessa. Se on tarkoitettu hyväksyä Leipzigin epävirallisessa ministerikokouksessa toukokuussa 2007. Espoon kokouksessa nousi vahvasti esille kehityksen sosiaaliset ja ekologiset ulottuvuudet. Huomiota pitäisi kiinnittää erityisesti Euroopan jälkeen jääneisiin ja syrjäisiin alueisiin. Euroopan alueellisen koheesion vahvistaminen tulisi nostaa entistä vahvemmin taloudellisten ja sosiaalisten ulottuvuuksien rinnalle.

Agendan painopisteet

Euroopan alueellisen koheesion lisäämiseksi agenda määrittelee kuusi alueellisen kehittämisen painopistealuetta:

- monikeskuksisen kaupunkikehityksen edistäminen

Miten Euroopan alueellinen erilaisuus saadaan palvelemaan maanosan kilpailukykyä? Valmisteltavana olevassa EU:n alueellisessa agendassa määritellään alueellisen kehittämisen painopisteitä.

- kaupunkien ja maaseudun välisen kumppanuuden vahvistaminen
- kilpailukykyisten ja innovatiivisten ylikansallisten alueklustereiden edistäminen
- ylikansallisten teknologiaverkostojen vahvistaminen
- ylikansallisen riskien hallinnan edistäminen sekä
- ekologisten rakenteiden ja kulttuurivoimavarojen vahvistaminen.

Kaupunkien ja alueiden tulisi omien voimavarojensa pohjalta kehittää yhteistyöverkostoja ja työnjakoa muiden kaupunkien ja alueiden kanssa. Luonnononnettomuuksiin ja teknologian käyttöön liittyvien riskien hallinta edellyttää agendan mukaan integroitua ja ylikansallista alueellista lähestymistapaa ja hallinnointia erityisesti useille erityyppisille riskeille samanaikaisesti altistuvilla alueilla.

Toimintaohjelma tähtää alueelliseen koheesioon

EU:n alueellisen agendan keskeisenä sisältönä on poliittinen toimintaohjel-

ma. Tavoitteena on kehittää eri politiikkalohkojen yhteistyötä niin unionin kuin kansallisellakin tasolla siten, että niiden vaikutukset alueelliseen kehitykseen olisivat yhdensuuntaisia ja alueiden omia vahvuuksia tukevia.

Agenda antaa vahvan tuen alueellisen koheesiotavoitteen sisällyttämiselle unionin tulevaan perustuslailliseen sopimukseen. Siinä esitetään myös alueellista koheesiotavoitetta edistävien välineiden ja menettelytapojen kehittämistä: alueellisiin vaikutusarviointeihin liittyvän metodologian jalostamista ja Euroopan laajuisen aluetiedon syventämistä Espon 2013-ohjelman avulla. Lisäksi korostetaan EU:n alueellisten yhteistyöohjelmien hyväksikäyttöä Euroopan suuralueita – esimerkiksi Itämeren aluetta – ja muita kaupunki- ja alueryhmittymiä koskevien yhteisten strategisten kehittämistavoitteiden valmistelemiseksi.

Kansallisella tasolla agendan painopistealueet tulisi integroida osaksi alueellista kehittämissuunnittelua. Oltiin myös käynnistettävä keskustelu siitä, miten agendan painopisteet ja muut alueellisen koheesion tavoitteet voitaisiin paremmin huomioida eri sektori-

Konferenssi pohti ikääntymisen haasteita alueille ja kunnille

Tammikuussa Brysselissä järjestetyssä konferenssissa kuultiin hyvistä käytännöistä, joiden avulla alueet ja kunnat ovat pyrkineet eri politiikka- ja palvelusektoreilla vastaamaan ikääntymisen haasteisiin. Esillä olivat niin harvaanasuttujen kuin suurten kaupunkien ongelmat, työmarkkinoiden sopeutuminen, erilaiset yhteistyömallit alueen toimijoiden välillä ja alueiden välisessä yhteistyössä sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen.

Aluepolitiikasta vastaava komissaari Danuta Hübner korosti puheessaan koheesio politiikan ja rakennerrahastojen keskeistä roolia alueiden tukena. Demografiset muutokset ongelmittain ja mahdollisuuksineen ovat erilaisia eri jäsenmaissa ja alueilla, joten yhtä one-size-fits-all -ratkaisua ei ole olemassa.

Työllisyys- ja sosiaalialioista vastaava komissaari Vladimir Spidla ko-

Regions for Economic Change -konferenssissa käsiteltiin demografisten muutosten tuomia haasteita alueille ja kunnille sekä aluepolitiikan mahdollisuuksia vastata haasteisiin. Väestön ikääntyminen tuo haasteita lähes koko julkisen sektorin kentälle koulutuksesta työllisyys-, sosiaali- ja terveyspalveluihin, liikenteeseen ja kaupunkisuunnitteluun.

roosti Euroopan sosiaalirahaston merkitystä ratkaisujen löytämiseksi. Rahastosta on käytettävissä vuosittain lähes 10 miljona euroa esimerkiksi ikääntyvien työntekijöiden koulutukseen tai lasten päivähoidon saatavuuden parantamiseen.

Tilaisuus oli osa kolmen konferenssin sarjaa, joiden tarkoituksena on tuoda tutuksi Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloitetta.

Kielo Karioja

[Lisätietoja ja mm. konferenssin esitykset](#)

[http://ec.europa.eu/regional_policy / Regions for Economic Change](http://ec.europa.eu/regional_policy/Regions%20for%20Economic%20Change)

politiikkojen tasolla. Agenda korostaa eri sidosryhmien merkitystä alueellisessa kehittämisessä.

Työ jatkuu Saksan puheenjohtajuuskaudella

Agendaluonnokseen sisältyy myös vuosia 2007–2010 koskeva konkreet-

tiin työohjelma, jonka toteuttamiseen ministereiden tulisi toukokuussa Leipzigissa sitoutua. Ministerikokousta valmisteleva seuraava aluesuunnittelusta vastaavien ylijohtajien kokous järjestetään maaliskuussa Berliinissä.

Kukin EU:n puheenjohtajamaa jatkaa osaltaan alueellisen agendan to-

teuttamista. Se on tarkoitus arvioida ja tarkistaa vuoden 2010 loppuun mennessä.

Harri Pitkäranta
Ympäristöministeriö

[Lisätietoja:](#)

www.bmvbs.de / territorial-agenda

Maakuntaohjelmien toteuttamisneuvottelujen toista kierrosta valmistellaan

Ministeriöiden ja maakunnan liittojen edustajat neuvottelivat joulukuussa 2006 maakuntaohjelmien toteuttamisesta. Kahden päivän aikana järjestettiin 37 neuvottelua, joissa keskusteltiin alueellisten kehittämistoimien rahoituksesta noin 140 edustajan voimin. Neuvotteluosapuolilta saadun palautteen pohjalta valmistellaan uutta kierrosta, joka käynnistyy alustavien suunnitelmien mukaan toukokuussa 2007.

Ensimmäiset neuvottelut käytiin osana alueiden kehittämislain muutoksen toteuttamista. Tämä lain muutos edellyttää, että maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma sisältää ehdotuksen valtion talousarvioon otettavista, kunkin maakunnan kehittämisen kannalta tärkeistä määrärahoista. Kun maakunnat ovat tehneet ehdotuksensa, on ministeriöiden annettava palaute ehdotusten toteuttamisesta.

Neuvottelujen asialistat oli tehty maakunnan liittojen ehdotusten perusteella. Useimmissa tapauksissa neuvottelupöydässä istuivat maakuntien yhteistyöalueiden edustajat yhden ministeriön kanssa. Lisäksi paneuduttiin teemakohtaisiin kysymyksiin, kuten kasvohankkeiden edistäminen, useaa maakuntaa koskevien väylähankkeiden vaikutukset sekä saamelaisasiat. Yhden maakunnan ja yhden ministeriön kahdenvälisiä neuvotteluja käytiin vain poikkeustapauksissa. Neuvottelut osoittivat, että keskustelu ministeriöiden ja liittojen välillä koetaan tärkeä-

si. Molemmat osapuolet olivat valmistuneet tapaamisiin huolella, mikä tuki hyvän ilmapiirin syntymistä.

Neuvottelujen sisältö uudistuu

Sisäasiainministeriö pyysi kierroksen jälkeen liitoilta ja ministeriöiltä arviota neuvottelujen onnistumisesta. Lähes kaikilta neuvotteluosapuolilta saatiin monipuolisia näkemyksiä, joiden perusteella valmistellaan uutta kierrosta. Arvioinneista nousi esille kaksi keskeistä asiaa. Ensinnäkin neuvottelujen sisältö vaatii kehittämistä. Neuvottelukohdat tulee perustella yksityiskohtaisesti ja riittävän monipuolisesti. Toiseksi on ratkaistava näkemysero, jossa liitot toivovat maakuntakohtaisia neuvotteluja, kun taas ministeriöt haluavat neuvotella suuralueittain.

Neuvottelut perustuvat maakunnan liittojen toteuttamissuunnitelmiin. Niiden sisältö on avainasemassa neuvottelujen kehittämisessä. Lain muutos antoi maakunnan liitoille vallan hyväksyä toteuttamissuunnitelma. Liittojen

tulisi myös käyttää tätä mahdollisuutta ja kytkeä rahoitusehdotuksensa ja hankkeensa entistä selkeämmin maakunnan kehittämisstrategiaan. Näin alueen kehittämistarpeet tulevat neuvotteluissa keskusteltavaksi tasavertaisesti kunkin hallinnonalan sektorinäkökulman kanssa. Kun toteuttamissuunnitelman laadintaohjeita keväällä uudistetaan, on tarkoitus korostaa ministeriökohtaisten osuukien sisältöä. Näin niissä perusteltaisiin tulevien neuvottelujen asiat alueiden tarpeilla.

Uutena avauksena liitot mukaan TE-keskusten tuloskeskusteluihin

Useat maakunnat haluaisivat neuvotella erikseen kunkin ministeriön kanssa. Tämän vaatimuksen toteuttaminen täydellisesti – 152 neuvottelun järjestäminen – on mahdotonta. Joulukuun neuvottelujen seminaarissa kauppa- ja

Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmä asetettu

Kaupunkipolitiikan toimenpiteiden koordinoimisen tarve on tullut esiin sekä suurten kaupunkiseutujen neuvottelukunnassa että aluekeskusohjelmatyössä. Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmiä on asetettu 1990-luvun puolivälistä kehittämään valtion kaupunkipolitiikkaa ja koordinoimaan hallinnonalojen välisiä yhteistyötä. Edellisen Aluekeskus- ja kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän toimikausi päättyi helmikuussa 2003. Suurten kaupunkiseutujen neuvottelukunta toimi vuosina 2004–2006.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on edistää hallitusohjelman ja valtioneuvoston alueiden kehittämisen tavoitepäättökseen kaupunkipoliittisten linjauksien toteuttamista. Se koordinoi ministeriöiden kaupunkipoliittisia toimenpiteitä, kehittää valtion ja kaupunkiseutujen välisiä yhteistyömuotoja sekä edistää kaupunkiseutujen kansallista ja kansainvälistä verkostoitumista ja kokemustenvaihtoa. Yhteistyöryhmä toimii myös alueiden kehittämislain mukaisena aluekeskusohjelman yhteistyöryhmänä. Lisäksi yhteistyöryhmä edistää ja seuraa suurten kaupunkiseu-

Valtioneuvosto asetti helmikuussa 2007 uuden kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän, jonka toimikausi kestää vuoden 2010 loppuun. Yhteistyöryhmän tavoitteena on kaupunkiseutujen kilpailukyvyyn edistäminen ja monikeskuksisen kaupunkiverkon vahvistaminen.

tujen politiikkakokonaisuuden toteuttamista. Yhteistyöryhmä myös seuraa ja arvioi kaupunkiseutujen kehitystä sekä edistää kaupunkitutkimusta aiempien kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmien tapaan.

Yhteistyöryhmässä laaja kokoonpano

Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän kokoonpano heijastaa kaupunkiverkkoa. Työryhmässä on edustus eri aluekeskusohjelmatyypeistä (metropoli-alue, monipuoliset yliopistoseudut, maakuntaveturit, erikoistuneet teolliset seudut ja pienet aluekeskukset). Keskuhallinnosta ovat mukana kaupunkipolitiikan toteuttamisen kannalta keskeiset ministeriöt. Maakunnan liitoista yhteistyöryhmässä on neljä edus-

tajaa suuralueittain. Yhteistyöryhmässä on lisäksi Suomen Kuntaliiton edustaja sekä pysyvinä asiantuntijoina Suomen Akatemian ja Tekesin edustajat.

Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimii ylijohtaja Silja Hiironniemi sisäasiainministeriöstä. Ryhmällä on sihteeristö. Asioiden valmistelua ja yksityiskohtaista käsitteilyä varten voidaan asettaa jaostoja, jotka voivat noudattaa esimerkiksi aluekeskusohjelman tyyppi- ja/tai teema- verkostojakoa.

Olli T. Alho

Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän kokoonpano:
www.intermin.fi / Tiedote 22.2.2007

teollisuusministeriön ylijohtaja Kalle J. Korhonen teki ehdotuksen, että maakunnan liitot voisivat osallistua TE-keskusten tuloskeskusteluihin. Tällä tavalla voitaisiin toteuttaa ainakin osa maakuntakohtaisten neuvottelujen vaatimuksesta.

Tehtyä ehdotusta onkin tarkoitus kokeilla jo tämän kevään aikana. Kauppa- ja teollisuusministeriö ja sisäasiainministeriö järjestävät toukokuussa 2007 (alustavasti 14.–15.5.) neuvottelupäivät, jossa pohjustetaan TE-keskusten tuloskeskustelua ja toteuttamis-

suunnitelmien laadintaa. Uusi hallituskausi antaa olennaisen sisällön neuvottelupäiville: aluepolitiikkaan keskeisesti vaikuttavia ministereitä pyydetään tilaisuudessa esittämään linjauksiaan seuraavan hallitusohjelman pohjalta.

Pekka Urjanheimo

Uudenmaan kaupunkiohjelmat arvioitu

Uudenmaan kaupunkiohjelmista tehdyn arvioinnin mukaan kaupunkiohjelmista on käynnistetty projekteja aktiivisesti, mutta ohjelmakokonaisuus on samalla ollut liian hajanainen ja laaja. Selkeämpien ja konkreettisempien tavoitteiden ja ohjelmien erikoistumisen kautta toiminta tehostuisi. Tavoiteltavat asiat tulisi myös priorisoida keskenään.

TK-Evalin yhteistyössä Nordregin kanssa tekemässä arvioinnissa huoleksi nousi sitoutumisen varmistaminen ohjelmissa. Miten saadaan vietyä läpi vaikeita muutoksia, joista kaikki eivät hyödy tasapuolisesti? Palveluiden kehittämiseen liittyvälle toiminnalle on kaupunkiohjelmissa luotu kuitenkin tärkeää pohjaa ja aitoja yhteistyöfoorumia, jotka todennäköisesti edesauttavat Paras-hankkeen toteuttamista alueella.

Uusi ohjelmakausi tuo uusia painotuksia

Kaupunkiohjelmatyön painopisteiden muutos on aiheuttanut epätietoisuutta. Uuden ohjelmakauden muutokset eivät tue pitkäjänteistä strategista kehittämistä: kun parin vuoden ajan keskityttiin palveluiden kehittämiseen ja siihen liittyvän yhteistyön edistämiseen, suunnataan nyt katse elinkeinopolitiikkaan. Ohjelmatoimijoiden näkökulmasta tärkeimmät päämäärät ovat liittyneet juuri palveluiden kehittämiseen. Keskeinen kysymys jatkoon kannalta on, miten toimijat saadaan sitoutettua uusien painopisteiden mu-

Arviointiraportti nostaa esiin kaupunkiohjelmatoiminnan onnistumisia ja tulevaisuuden haasteita. Vuoden 2006 aikana ohjelmat etenivät strategiatyössään, mutta samalla Paras-hanke ja kuntakentän muutoksiin liittyvät esiselvitykset ja tietyt epävarmuudet veivät huomiota pois ohjelmatyön ytimestä.

kaiseen toimintaan.

Uudenmaan kaupunkiohjelmissa tulee keskittyä selkeän strategian ja tavoitteiden luomiseen, konkreettisten tulosten aikaansaamiseen, yhteistyön lujittamiseen ja kuntien sitoutumisen vahvistamiseen. Edelleen tulisi kiinnittää huomiota kuntien ja asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuudet huomioivan seutuhallinnon mallin luomiseen. Yksi kaupunkiohjelmatoiminnan jatkoon kannalta oleellisimmista asioista on toiminnan maakunnallinen koordinaatio ja sen onnistuminen.

Arvioita maakunnan liiton ja ministeriön roolista

Toimijoiden suhtautuminen Uudenmaan liiton kaupunkiohjelmatyön koordinaatioon on hyvin kaksijakoista. Tyytymättömyys on lisääntynyt. Liiton toimintaa ei pidetä tarpeeksi näkyvänä ja osallistuvana: liitto on koettu enemmänkin taustatoimijaksi, seurannan toteuttajaksi ja hankerahoittajaksi. Kärkevimmissä mielipiteissä liiton toimintaa ei pidetä kaupunkiohjelma-alueiden kuntien intressejä ajavana, vaan pikemminkin valtion keskushallintoa tukevana toimintana. Sisäasiain-

ministeriön rooliin on suhtauduttu selvästi tyynemmin. Sen kokoavaan, ohjaavaan ja kehittävään toimintaan yhteistyö- ja tapaamisfoorumeineen ollaan tyytyväisiä ja toiminnan toivotaan myös jatkuvan tämänkaltaisena.

Kaupunkiohjelma-alueille tulee yhteistyö laajemman metropolialueen suuntaan ajankohtaiseksi. Tällöin tulee pohtia nykyisten kaupunkiohjelmiensa sulauttamista yhdeksi sateenvarjo-ohjelmaksi pääkaupunkiseudun kanssa, jolloin Kuuma-kuntien ja Länsi-Uudenmaan ohjelmatyö linkittyy tiiviimmin osaksi metropolipolitiikkaa.

Keimo Sillanpää & Tommi Ålander
TK-Eval

Arvioinnista ilmestyy lähiaikoina julkaisu sisäasiainministeriön julkaisusarjassa
www.intermin.fi/julkaisut

Osaamiskeskusohjelma kokoaa osaamista yli aluerajojen

Monille yrityksille kansainvälisille markkinoille pääseminen on edelleenkin liian suuri kynnyks. Osaamiskeskusohjelma pyrkii osaltaan tukemaan suomalaista yritystoimintaa ja rakentamaan osaamiseen perustuvaa kilpailukykyä. Onnistuessaan osaamisklustereista muodostuu käytännönläheisiä ja helposti lähestyttäviä solmukohtia, joissa syntyy kaupalliseen menestykseen johtavia innovaatioita.

Osaamiskeskusohjelmaa toteuttavat 13 kansallisesti merkittäväksi määriteltyä osaamisklusteria ja 21 osaamiskeskusta. Klustereille on nimetty vuosiksi 2007–2010 seuraavat vetäjät:

Osaamiskeskusohjelma käynnistyi vuoden alussa uusin eväin. Ohjelmassa etsitään kaudella 2007–2013 selkeästi uudenlaista toimintamallia, jossa alueelliset samaan klusteriin tai toimialaan liittyvät toimijat saadaan verkottumaan vahvoiksi kansallisiksi toimijoiksi. Tavoitteena on luoda käytännönläheisiä kehitysalustoja erityisesti pk-yritysten innovaatiotoiminnan ja kansainvälistymisen edistämiseksi.

kannalta tärkeisiin kansallisiin ja kansainvälisiin toimijoihin. Koordinaatiolla pyritään varmistamaan, että alue- ja paikallistason toimet ja kansallinen politiikka ovat vuorovaikutuksessa ja yhdensuuntaisia.

Osaamiskeskusohjelman toimin-

kokoajina sekä yritysten ja tutkimusorganisaatioiden välisen yhteistyön vahvistajina.

Osaamiskeskusohjelma tukee myös tiede- ja teknologianeuvoston määrittelemien strategisten huippuosaamisen keskittymien muodostamista. Keskittymissä on kysymys tutkimustoiminnasta, joka ennakoii yhteiskunnan ja elinkeinoelämän tarpeita 5–10 vuoden aikajänteellä, kun taas klustereiden toiminta keskittyy jo olemassa olevien osaamisresurssien kokoamiseen ja hyödyntämiseen lyhyellä aikavälillä.

SM:n ja KTM:n työnjako

Kauppa- ja teollisuusministeriön vastuu ohjelman valmistelussa ja ohjaamisessa on vahvistunut ministeriön rahoittaessa osaamisklustereiden kansallista koordinaatiota. Jatkossa sisäministeriöllä on edelleenkin vetovastuu ohjelman hallinnoinnista ja alueilla toimivien osaamisklustereiden toiminnan kehittämisestä. Kauppa- ja teollisuusministeriö vastaa erityisesti osaamisklustereiden kehittämisestä.

Pirjo Kutinlahti

Kauppa- ja teollisuusministeriö

HealthBio–Terveystieteiden bioklusteri	Tom Palenius (Turku)
Hyvinvointi- ja elämäntieteiden klusteri	Minna Hendolin (Kuopio) ja Pasi Sorvisto (Oulu)
Elintarvikekehityksen klusteri	Jukka Lähteenkorva (Seinäjoki)
Tulevaisuuden energiateknologiat	Kari Luoma (Vaasa)
Jokapaikan tietotekniikka	Juha Miettinen (Tampere)
Digitaaliset sisällöt	Irina Blomqvist (Pääkaupunkiseutu)
Matkailu ja elämäntuotanto	Petri Salmi (Rovaniemi)
Nano- ja mikrojärjestelmät sekä tulevaisuuden materiaalit	Esko Peltonen (Jyväskylä)
Meriklusteri	Petteri Jernström (Turku)
Älykkäät koneet	Toni Sulameri (Tampere)
Forest Industry Future	Timo Kärki (Lappeenranta)
Asumisen osaamisklusteri	Raija-Leena Ahtola-Marks (Pääkaupunkiseutu)
Ympäristöteknologiaklusteri	Mari Pantsar-Kallio (Lahti)

Klusterikoordinaattoreiden tehtävät

Koordinaattoreiden tehtävänä on johtaa operatiivisesti osaamisklustereiden yhteisiä toimintoja ja projekteja sekä luoda ja ylläpitää yhteyksiä ohjelman

ta kytetään tiiviimmin osaksi Teke-sin uutta strategiaa, korkeakoululaitoksen toiminnan kehittämistä sekä Lisabonin mukaisia innovaatiopolitiikan tavoitteita. Osaamisklusterit toimivat hajallaan olevien osaamisresurssien

Ehdotus klustereiden kansallisesta koordinoinnista

Viime vuosina klustereiden merkitys alueiden ja yleisemminkin talouden kehityksessä on kasvanut. Erilaisia klusteriohjelmaa on käynnistynyt muun muassa Tekesin ja Sitran rahoittamina. Vuoden 2007 alusta myös alueellisen huippuosaamisen hyödyntämiseen perustuvassa osaamiskeskusohjelmassa on siirrytty uuteen, aluelähtöiseen klusterimalliin. Ohjelman painopiste on alueellisten osaamiskeskusten välisen yhteistyön varaan rakentuvissa klustereissa.

Holistinen hallintomalli edistämään kilpailukykyä

Vaikka Suomessa on käynnissä useita erilaisia klusterihankkeita, ei hankkeiden välillä ole ollut järjestelmällistä koordinaatiota. Kokonaiskuva klusteritoiminnasta Suomessa on edelleen hahmottumaton ja varsinainen klusteripolitiikka vasta muotoutumassa. Prodemicon Consulting Oy on sisäasiainministeriön toimeksiannosta selvittänyt tarvetta koordinaatiota systemaattisesti tukevan organisaation perustamiselle.

Finclusters – kansallinen klusteritoimisto -selvitys perustuu pääasiassa tammikuussa 2007 valikoidulle asian-

Suomi on tällä hetkellä ainoa OECD-maa, jolta puuttuu valtiollinen vastuuorganisaatio, joka tukisi alueellisia klusterihankkeita. Kaikkiaan 75 maata hyödyntää johdonmukaisesti klusteripohjaista mallia kilpailukykyyn, työllisyyden ja alueiden kehittämisessä. Vasta valmistuneessa selvityksessä kansallinen klusteritoimisto nähdään tarpeellisenä alueellisen työn tukijana ja kansainvälisen näkyvyyden edistäjänä.

tuntijaryhmälle lähetettyyn kyselyyn sekä eri sidosryhmiltä saatuihin kannottoihin. Kerätyn aineiston pohjalta selvitystyön tekijä suosittaa Finclusters-klusteritoimiston perustamista.

Toiminnan tavoitteena tulisi olla yritysten ja alueiden välisen kilpailukykyyn syventäminen ja työllisyyden kehittäminen myös palveluinnovaatiot ja eitekniset innovaatiot huomioiden. Toimisto toimisi neuvonta- ja koulutusorganisaationa tukien alueilla olevia klusterihankkeita. Sen funktio olisi kilpailukykyyn ja työllisyyden vauhdittaminen holistisen hallintomallin avulla. Uusia rakenteita ei ole tarpeen luoda, vaan nykyisistä organisaatioista tulisi löytää vaihtoehto, jossa eri sidosryhmät kohtaavat ja jonka toimintaa kehittä-

mällä löydetään järkevä kokonaisuus.

Toiminnan strategisesta suunnittelusta vastaisi johtoryhmä, joka muodostuisi kansainvälisistä klusteriasiantuntijoista sekä pysyvistä asiantuntijoista eri sidosryhmistä. Operatiivisesta toiminnasta vastaisi kansallinen koordinaatiotaho. Koordinaatiotahon tukena toimisi teemakohtaisia klusterityöpajoja. Finclusters-yksikkö voisi toimia aluksi suoraan valtioneuvoston alaisena. Sen fyysiseksi sijoituspaikaksi esitetään PKT-säätiötä.

Leena Zittling
Prodemicon Consulting Oy

Maaseutupoliittinen erityisohjelma 2007–2010 hyväksytty

Poikkihallinnollinen ohjelma

Maaseutupoliittisen erityisohjelman 66 toimenpidettä on jaoteltu neljään osaluokkaan: elinkeinojen ja työn uudistaminen, osaamisen tason nostaminen, peruspalvelujen ja asumismahdollisuuksien parantaminen sekä maaseudun toimintarakenteiden vahvistaminen. Toimintalinjat ovat samat kuin ensimmäisessä erityisohjelmassa 2005–2006.

Ohjelman toimenpide-ehdotukset koottiin Maaseutupoliitiikan yhteistyöryhmän YTR:n laajan verkoston kautta. Monet ehdotukset hyväksyttiin huomattavasti yleisluontoisempina kuin ne alun perin oli esitetty. Lopputulokseen voi kuitenkin olla tyytyväinen, koska toimenpiteiden toteuttaminen edistää maaseudun elinvoimaisuutta monin tavoin. Uutena avauksena vuosien 2007–2010 erityisohjelmassa on alueellinen kokeiluosio, joka tuo maaseutumaisille alueille aluekeskusohjelmaa vastaavan kehittämisvälineen. Haku alueelliseen maaseutuosiioon on avautumassa ja määräaika alueiden esityksille on todennäköisesti elokuun loppuun.

YTR keskeinen maaseutupoliitiikan toimija

Maaseutupoliittisessa erityisohjelmassa tunnustetaan YTR:n asema ja rooli keskeisenä maaseutupoliitiikan toimijana. Ohjelman toimenpiteet koskevat monia toimijoita eri hallinnonaloilla. YTR toimii useiden toimien vastuutahona ja valtioneuvoston apuna ohjelman toteuttamisessa.

Valtioneuvosto hyväksyi 22.2.2007 maaseutupoliittisen erityisohjelman vuosille 2007–2010. Ohjelma sisältää päätökset tulevien vuosien maaseutupoliittisista linjauksista.

Erityisohjelma on hallituksen näkemys laajaan maaseutupoliittikkaan kuuluvista keskeisistä haasteista ja tavoitteista eri hallinnonaloilla.

Maaseutupoliittisen erityisohjelman kuten myös YTR:n toimintaohjelman toteuttaminen on systemaattista työtä. Alueet huomioivat erityisohjelman linjaukset omissa ohjelmissaan. YTR:n teemaryhmätyö, valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet sekä yhteistyö ja neuvottelut eri tahojen kanssa vievät omalta osaltaan toimenpiteitä eteenpäin. Käytännössä YTR seuraa ohjelman toteutumista vastuu- ja yhdyshenkilöverkoston avulla. Toteutumistilanteesta raportoidaan kaksi kertaa vuodessa koottavalla toteutumamuistiolla.

Erityisohjelman ja YTR:n toimintaohjelman toimenpiteet toteutuneet kohtuullisesti

Maaseutupoliittisen erityisohjelman 2005–2006 ja YTR:n toimintaohjelman 2005–2008 toteutumistilanne arvioitiin vuoden 2006 lopussa. Erityisohjelman 52 toimenpiteestä oli vuoden 2006 loppuun mennessä toteutunut 39. Vastaavasti YTR:n toimintaohjelman 133 toimenpiteestä oli toteutunut 94. Ohjelmien toteutumistilanteesta on siis kohtuullisen hyvä. Myönteistä on muun muassa

maaseutupoliitiikan poliittisen ohjauksen entistä parempi organisoituminen.

YTR toteuttaa merkittävän osan työstään teemaryhmien avulla. Teemaryhmien toiminta vaihtelee, mutta useimmilla teemaryhmillä on vastaintoimintaa alueilla. Useimmat ryhmät myös laativat alansa kehittämisohjelman. Parin viime vuoden aikana on laadittu muun muassa pk-elintarvikeyrityäjyyden imagon- ja menekinedistämisstrategia, maaseudun kulttuuriohjelma sekä maaseutu-asumisen kehittämisohjelma. YTR:n verkosto on vahvistunut ja toiminta on laajentunut. Vuoden 2007 alussa YTR asetti yrityäjyyden teemaryhmän uutena ryhmänä, ja luonnontuotealan teemaryhmän uudelleen vuoden tauon jälkeen. Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutustyöryhmän tehtävät tarkistettiin ajan tasalle. Työryhmä toimii muun muassa ohjausryhmänä uuteen maaseutupoliittiseen erityisohjelmaan sisältyvän alueellisen osion toteutuksessa.

YTR:n rooli valtioneuvoston maaseutupoliittisen erityisohjelman yhteydessä on muuttumassa. YTR oli valmistelijana, mutta tästä eteenpäin se auttaa

Maakunnille reilut 28 miljoonaa kehittämistärahaa

Maakunnille myönnettiin valtioneuvoston helmikuussa tekemillä päätöksillä maakunnan kehittämistärahaa lähes 28,6 miljoonaa euroa. Maakunnan kehittämistärahaa saa käyttää lähinnä alueiden elinkeinotoiminnan omaehtoiseen kehittämiseen. Maakunnille myönnetystä määrärahasta erityisohjelmiin sitomattoman määrärahan osuus oli yhteensä 11,6 miljoonaa euroa. Eri-tyisohjelmiin sitomattoman määrärahan jaossa on huomioitu äkilliset rakennemuutokset ja työpaikkojen merkittävä väheneminen sekä seutukokeilualueet, jotka eivät samanaikaisesti ole aluekeskusohjelma-alueita.

Osaamiskeskusten kehittämiseen 8,4 miljoonaa

Osaamiskeskusohjelmaan nimettyjen osaamiskeskusten kehittämiseen osoitettiin 8,4 miljoonaa euroa. Päätös perusrahoituksen alueittaisesta jaosta perustuu kansallisen osaamiskeskustyöryhmän esitykseen. Esitys pohjautui arviointiin, jonka kriteereinä olivat keskusten osallistuminen klusterin yhteiseen toimintaan, kansainvälisyttä edis-

tävät toimet sekä toiminnan innovatiivisuus ja vaikuttavuus. Valtioneuvoston erikseen nimeämien liitännäisjäsenten rahoitus on huomioitu osaamiskeskusille osoitetussa rahoituksessa.

Osaamiskeskuksissa valtion perusrahoitusta käytetään keskusten koordinointiin, hankevalmisteluun ja kärkihankkeiden siemenrahoitukseen. Osaamiskeskusten tavoitteena on luoda entistä paremmat edellytykset uusien innovaatioiden synnyttämiseksi, tuotteistamiseksi ja kaupallistamiseksi esimerkiksi käynnistämällä uusia yksityisen ja julkisen sektorin yhteishankkeita huippuosaamiseen perustuvan liiketoiminnan kehittämiseksi.

Aluekeskus- ja kaupunkiohjelmien toteutukseen 8,5 miljoonaa

Aluekeskusohjelman uudella ohjelma-kaudella 2007–2010 keskitytään elinvoiman ja kilpailukykyyn vahvistamiseen sekä sosiaalisen pääoman kasvatamiseen. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi alueet mm. kehittävät innovaatiojärjestelmiä ja osaamista, parantavat oppilaitosten, tutkimuslaitosten

ja yritysten yhteistyötä ja verkostoja, tukevat yrittäjyyttä kehittämällä yritysten toimintaympäristöjä ja yrittäjyyskasvatuksella, vahvistavat klustereita, luovat uusia tuote- ja palvelukonsepteja sekä liiketoimintamahdollisuuksia, edesauttavat yritysten ja osaavan työvoiman sijoittautumista alueelle sekä parantavat kulttuurin ja elinkeinoelämän vuorovaikutusta.

Aluekeskusohjelmaan ja kaupunkipoliittisiin toimenpiteisiin jaettiin vuodelle 2007 yhteensä 8,5 miljoonaa euroa. Ohjelma-alueille myönnetty perusrahoitus vaihtelee riippuen aluekeskusohjelman roolista, ohjelman sisällöllisistä painotuksista, ohjelmatyön organisoinnista sekä seudullisen omarahoituksen määrästä. Perusrahoituksen alueittaiseen jakoon ovat vaikuttaneet ohjelmien toiminnan vastaavuus kansallisiin linjauksiin, ohjelmien toteutukseen aiemmin myönnetyn perusrahoituksen taso sekä se, miten alueet ovat huomioineet asiantuntijaryhmän hakemuksista antaman palautteen. Määrärahasa on lisäksi huomioitu kansallisten verkostojen koordinointi sekä Seutu-kokeilun ja osaamiskes-

työmuodoillaan valtioneuvostoa erityisohjelman toteutuksessa.

Ensimmäisen maaseutupoliittisen erityisohjelman esittelyvastuu oli maa- ja metsätalousministeriöllä. Nyt hyväksytyn erityisohjelman esitteli sisäasiainministeriö. Tämä lisää kansallisen ohjelmallisen aluekehittämisen

johdonmukaisuutta, sillä sisäministeriön vastuulle kuuluvat myös muut aluekehityslain mukaiset erityisohjelmat (aluekeskus-, osaamiskeskus- ja saaristo-ohjelma).

Maaseutupoliittinen erityisohjelma julkaistaan maaliskuun aikana SM:n julkaisusarjassa (www.intermin.fi/

julkaisut). Se löytyy myös YTR:n internet-sivuilta osoitteesta www.maaseutupoliitika.fi.

Laura Jänis ja Eero Uusitalo
Maa- ja metsätalousministeriö

Taulukko. Maakunnan kehittämisraha maakunnittain 2007.

Maakunta	Ohjelmiin sitomaton maakunnan kehittämisraha	Aluekeskus- ja kaupunkipoliittiset toimet	Osaamiskeskus-ohjelma	Maakunnan kehittämisraha yhteensä	Yhteensä euroa/asukas
Keski-Pohjanmaa	450 000	210 000	200 000	860 000	12,16
Etelä-Karjala	600 000	380 000	420 000	1 400 000	10,32
Pohjois-Karjala	555 000	515 000	430 000	1 500 000	8,91
Etelä-Pohjanmaa	630 000	699 000	310 000	1 639 000	8,46
Kymenlaakso	665 000	590 000	130 000	1 385 000	7,48
Etelä-Savo	515 000	402 000	260 000	1 177 000	7,33
Pohjanmaa	595 000	375 000	300 000	1 270 000	7,31
Lappi	690 000	520 000	95 000	1 305 000	7,02
Pohjois-Pohjanmaa	800 000	865 000	950 000	2 615 000	6,92
Kanta-Häme	475 000	340 000	340 000	1 155 000	6,86
Pohjois-Savo	620 000	589 000	490 000	1 699 000	6,79
Päijät-Häme	605 000	392 500	340 000	1 337 500	6,72
Satakunta	620 000	435 000	480 000	1 535 000	6,67
Itä-Uusimaa	405 000	170 000	0	575 000	6,19
Keski-Suomi	575 000	275 000	615 000	1 465 000	5,47
Varsinais-Suomi	855 000	590 000	700 000	2 145 000	4,71
Pirkanmaa	795 000	360 000	980 000	2 135 000	4,55
Uusimaa	1 180 000	820 000	1 360 000	3 360 000	2,47
YHTEENSÄ	11 630 000	8 527 500	8 400 000	28 557 500	5,55

kusohjelman toteutus liitännäisjäsenyyden kautta.

Vuoden 2007 valtion tulo- ja menoarviossa maakunnan kehittämisrahaa on yhteensä 31,4 miljoonaa euroa. Erityisohjelmarahoitusta on varattu osaamiskeskusten sekä aluekeskus- ja

kaupunkipoliittikan lisäksi maaseutupoliittiseen kokonaisuohjelmaan 1 000 000 euroa ja saaristo-ohjelmaan 200 000 euroa. Alueille jaettavan perusrahoituksen lisäksi sisäasiainministeriölle on osoitettu kehittämisrahoitusta ohjelmien valtakunnalliseen kehittämi-

seen (mm. arviointeihin). Ministeriön käyttöön varataan määrärahasta myös 650 000 euroa, joka käytetään useampaan kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin hankkeisiin ja seudullisiin yhteistyöhankkeisiin.

Valtioneuvoston asetus Suomen kehitysalueesta ja tukialueista

Valtioneuvosto antoi 25.1.2007 asetuksen kehitysalueesta ja sen tukialueista. Tukialueiden 1 ja 2 väestömäärä on 1 731 665 asukasta eli 32,9 prosenttia Suomen väkiluvusta. Kehitysaluepäätös on voimassa vuoden 2013 loppuun. Väliarviointi ja mahdolliset muutosehdotukset tehdään EU:n komissiolle keväällä 2010.

Kehitysalueeseen kuuluu maan heikoimmin kehittyneet alueet niiden kehittyneisyyden ja kehittämistarpeiden perusteella. Kehitysalue jaetaan tukien suuntaamista ja porrastamista

varten tukialueisiin 1 ja 2 seutukunnittain aluekehitystä kuvaavien tunnuslukujen perusteella. Vain kehitysalueilla eli niin sanotuilla EU:n hyväksymillä valtioneuvoston tukialueilla voidaan myöntää alueellista yritystukea. Myös muualla Suomessa, kuin nyt päätetyllä kehitysalueella, voidaan pienille ja keskisuurille yrityksille myöntää vähämerkityksellistä valtioneuvoston tukia.

Ensimmäiseen tukialueeseen kuuluvat kokonaan Lapin, Kainuun, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Etelä-Savon maakunnat. Lisäksi siihen kuu-

luvat Suomen EU:n jäsenyyssojimuksessa mainitut erittäin harvaan asutut seutukunnat Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakunnista. Valtioneuvoston asetuksen mukaiset varsinaiset saaristokunnat ja kuntien saaristo-osat kuuluvat tukialueeseen 1 tai 2.

Lisätietoja:

www.intermin.fi / alueiden kehittäminen / aluekehittämisen aluejaot

Alueellistamisohjelman tavoitteet lähestyvät

Alueellistamiskatsauksen mukaan alueellistamisohjelman tavoitteet 4 000–8 000 työpaikan sijoittamisesta pääkaupunkiseudun ulkopuolelle vuoden 2015 loppuun mennessä ollaan saavuttamassa. Toteutuminen edellyttää kuitenkin linjausten jatkumista myös tulevalla hallituskaudella.

Ohjelman nykytila

Hallitusohjelman mukaisen pitkäjänteisen alueellistamisohjelman tavoite on toteutumassa. Jo tällä hallituskaudella ollaan saavuttamassa 3 100–3 400 henkilötyövuoden taso pääkaupunkiseudulta alueille siirtyvien henkilötyövuosien toteutumisessa, päätöksissä ja valmiissa suunnitelmissa. Vastaavasti alueellistamisen ”bruttotuloksena” eli pääkaupunkiseudulta alueille ja alueellistettuun hallintoon alueilta siirtyvinä työpaikkoina on saavutettu yhteensä 4 170 henkilötyövuotta. Luvut käyvät ilmi pääministeri Matti Vanhaselle tammikuussa 2007 luovutetusta Alueellistamiskatsauksesta (Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2/2007).

Väestön ikärakenteen muutos toisaalta vaatii, toisaalta mahdollistaa, pitkäjänteistä alueellistamista. Alueellistaminen on onnistuttu sovittamaan tuotavuuden edistämiseen, joka aikaisemmin on merkinnyt enemmän keskittämistä kuin hajauttamista. Alueellistaminen edistää alueellista ja kansallista kilpailukykyä. Sillä vaikutetaan alueellisten klustereiden eli osaamis- ja toimintotihentymien muodostumiseen ja kehittymiseen. Alueiden omaehtoinen erikoistuminen luo edellytyksiä valtion

toimintojen sijoittumiselle niin, että toiminnot hyötyvät alueiden vahvuuksista ja samalla myös tukevat näitä vahvuuksia.

Alueellistaminen hyvällä uralla

Alueellistamisohjelmassa on päästy kehitysuralle, joka merkitsee noin 6 500 henkilötyövuoden nettotulosta ja 8 300 henkilötyövuoden kokonaismäärää alueellistamistoimenpiteinä suunnitelmakauden aikana, päätöksinä vuoteen 2011 ja toteutmana vuoteen 2015 mennessä. Tämä edellyttää hallitusryhmien tällä hallituskaudella tekemän linjauksen jatkumista seuraavalla hallituskaudella.

Alueellistamismahdollisuuksia on edelleen runsaasti eri toiminnoissa kuten tukipalveluissa, tutkimuksessa, traditionaalisissa viranomaistoiminnoissa sekä ei-virastomuodossa hoidettavissa valtion toiminnoissa. Tulevalla vaalikaudella näistä toiminnoista voitaisiin laatia kokonaissuunnitelma alueellistamisohjelman täydentämiseksi.

Alueellistamisprosessin onnistumisedellytyksiä

Alueellistamisen toimintatapoja on jat-

kuvasti parannettava saatujen kokemusten pohjalta. Alueellistamisprosessin onnistunut toteutus edellyttää suunnitelmallista ja avointa valmistelua ja toimeenpanoa, toimenpiteiden vaikutusten hyvää etukäteis- ja jälkikäteisarviointia ja seurantaa, muutoksen vaatiman johtamisen ja koulutuksen parantamista, henkilöstön siirtymishalukkuuden nostamista, tehokasta henkilöstön uudelleen sijoittamista hallinnonalojen rajat ylittäen, riittävän rahoituksen turvaamista siirtymävaiheessa sekä johdonmukaista sijoittamispolitiikkaa alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen.

Ilpo Takanen

Alueellistamiskatsausta voi tilata
Raii Markoffilta,
raili.markoff@intermin.fi

Pdf-julkaisu:
www.vnk.fi / Julkaisu 2/2007

Alueellistamisen vaikutuksia selvitetty – onnistuminen kohtuullista

NetEffect Oy selvitti vuonna 2006 sisäasiainministeriön toimeksiantona alueellistamisen vaikutuksia seitsemässä kohdeorganisaatiossa: Ulkomaalaisviraston Kainuun yksikkö Kuhmossa, Poliisin tietohallintokeskus Rovaniemellä, Metsäntutkimuslaitoksen tutkimuskeskus Joensuussa, Geologian tutkimuskeskuksen Länsi-Suomen alueellinen toimipiste Kokkolassa, Valtiokonttorin alueyksikkö Hämeenlinnassa sekä työministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalojen puhelinvaihteet Kemijärvellä. Tavoitteena oli selvittää alueellistettujen organisaatioiden taloudellisia, toiminnallisia, alueellisia ja henkilöstövaikutuksia sekä sitä, miten organisaatiot ovat integroituneet alueelle. Lisäksi selvitettiin miten toimenpiteet ovat toteuttaneet alueellistamislainsäädännön tavoitteita.

Toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia

Alueellistamisprosessin onnistumista edesauttaneita tekijöitä ovat olleet valmiit toimitilat ja fasilitetit siirtopaikkakunnalla, siirtoon motivoituneet ja henkilökohtaisesti sitoutuneet esimiehet sekä alueellinen yhteistyö kohdeorganisaation ja paikallisen työvoimatoimiston kanssa.

Päätös organisaation alueellistamisesta tuli yleensä yllätyksenä organisaatioille. Henkilöstön näkökulmasta tiedottamisessa olisi ollut parantamisen varaa. Kaikilla johtajilla ei ollut val-

Alueellistamisen vaikutuksia selvitettiin vuonna 2006 seitsemässä organisaatiossa. Tulosten perusteella alueellistaminen on onnistunut kohtuullisesti. Jatkossa tulisi kuitenkin kiinnittää enemmän huomiota alueellistamisen henkilöstövaikutuksiin.

miuksia muutosjohtamisen läpivientiin.

Osaamisessa ja tietotaidossa on tapahtunut ajoittainen notkahdus siirtymävaiheessa. Keskeisin ongelma on ollut hiljaisen tiedon siirtymättömyys emo-organisaatiosta alueellistettuun yksikköön. Uudet rekrytoinnit ovat hostaneet organisaation toimintatapoja.

Siirtymävaiheessa kustannukset ovat lähes kaikissa organisaatioissa nousseet esimerkiksi toimitilojen, laitteiden, työvälineiden, materiaalin ja koulutuksen osalta. Pidemmällä aikavälillä toimintojen tehostumisen myötä odotetaan saavutettavan taloudellisia säästöjä.

Alueellistamisprosessi on yleensä viety läpi hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. Kohdealueelta rekrytoitu henkilöstö on ollut erittäin osaavaa ja sitoutunutta. Päätökseen olla siirtymättä vaikuttivat ennen kaikkea perheeseen, erityisesti puolison työpaikkaan sekä ystäväpiiriin liittyvät kysymykset. Myöskään lähellä eläkeikää oleva henkilöstö ei ollut halukas siirtymään.

Alueellinen vaikuttavuus

Alueellistamisen alueellinen vaikuttavuus on jäänyt vähäiseksi johtuen koh-

deorganisaatioiden pienuudesta. Vaikutukset ovat merkittäviä silloin, kun alueellistettu organisaatio on itsessään riittävän suuri tai kun kyseessä on useiden organisaatioiden toimintojen siirtäminen samalle paikkakunnalle. Uusien toimijoiden tutkimus- ja kehittämistoiminta on tuonut lisäarvoa ja innovaatioita alueelle. Imagoon kohdistuvat vaikutukset ovat olleet vahvistavia kaikilla kohdealueilla.

Minna Sneck

Raportti:

www.intermin.fi/julkaisu/92007

Yhteispalvelulaki muuttuu

Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esityksen laiksi julkisen hallinnon yhteispalvelusta. Laki tulee voimaan 1.4.2007. Voimaantulopäivästä huolimatta laki ei saa jäädä aprilliksi, koska sen avulla voidaan julkisia asiakaspalveluita pitää saatavilla nykyisen laajuudesta ja samalla toteuttaa tuottavuusvaatimuksia.

Mikä muuttuu?

Uusi laki korvaa vanhan yhteispalvelulain. Muutoksia vanhaan on sisällöllisesti varsin paljon. Uutta lakia voidaan soveltaa valtion viranomaisten, kuntien viranomaisten ja Kansaneläkelaitoksen asiakaspalvelutehtäviin eräin rajauksin. Aikaisemmin yhteispalvelulakia voitiin soveltaa laajemmin. Nyt yhteispalvelulaki on leimallisesti julkisen sektorin järjestämistä koskeva.

Aikaisemman lain nojalla viranomaisena olisi voinut sopimuksella antaa asioita toisen viranomaisen ratkaistavaksi. Tätä mahdollisuutta ei reilun kymmenen voimassaolovuoden aikana juurikaan käytetty. Uudessa laissa tätä mahdollisuutta ei olekaan, vaan yhteispalveluna voidaan hoitaa ns. avustavia asiakaspalvelutehtäviä: asiakirjojen vastaanottamista ja luovuttamista, asioiden vireillepanoon liittyvää neuvontaa ja eriasteisesti avustettua sähköistä asiointia. Käytännössä tämä mahdollistaa palvelujen saamisen yhtä hyvin kuin nykyjärjestelmässä.

Yhteispalvelun käytön kannalta tehtävien rajaaminen asiakaspalvelu-

tehtäviin on ollut merkittävä muutos. Aikaisemmin useilla toimijoilla esiintyi epäluuloisuutta yhteispalvelun järjestämistä kohtaan, koska se saattoi johtaa vaateisiin toimivallan siirtämisestä. Uudessa tilanteessa on ollut helpompi lähteä mukaan yhteispalvelun kehittämiseen.

Yhteispalvelun hallinnointi on ollut osin kirjavaa nykyisten noin 200 pisteen puitteissa. Uudessa laissa on täsmennetty säädöksiä yhteispalvelun sopimuksen tekemisestä ja sopimuksen vähimmäissisällöstä. Tämän uskotaan parantavan ja yhdenmukaistavan pisteiden hallinnointia.

Yhteispalvelua pilotoidaan

Sisäasiainministeriössä toimii yhteispalvelun tehostamishanke, jonka tehtävänä on konkretisoida uusi yhteispalvelumalli ja saattaa se käytännön toiminnaksi. Hankkeella on vajaat kaksikymmentä pilottia, joissa uutta yhteispalvelua toteutetaan ja kokeillaan. Tavoitteena on, että yhteispalvelu muodostaa merkittävän jakelukanavan julkisen hallinnon hallintopalveluille.

Yhteispalvelulla on myös kytkentä Paras-hankkeeseen. Puitelain mukaan kunnat ja valtio yhdessä luovat tietotekniikkaa tehokkaasti hyväksikäyttävän yhteispalvelukonseptin. Tämä työ tapahtuu yhteispalvelun tehostamishankkeen puitteissa. Sähköisiä työkaluja yhteiseen käyttöön ovat sähköinen ajanvarausjärjestelmä, rooli-varmenne ja asiakaspäätteet kaikissa yhteispalvelupisteissä. Sähköisten palvelujen valikoima yhteispalvelussa laajenee sitä mukaa, kun hallinnonalat saavat palvelujaan tuotantokäyttöön.

Teemu Eriksson

Lisätietoja:

www.yhteispalvelu.fi

Lääninhallitusten peruspalvelujen arviointi uudistuu

Peruspalvelujen saatavuuden ja laadun arviointia on tarkoitus kehittää yhä selvemmin suunnittelun ja päätöksenteon apuvälineeksi. Arviointi kytketään hallitusohjelman ja politiikkaohjelmien toteutumisen seurantaan. Arviointikohteet on tarkoitus määritellä laajemmiksi ja ainakin osittain usealle hallinnonalalle yhteisiksi.

Arviointi tukee päätöksentekoa

Lääninhallitukset ovat 10 vuoden ajan arvioineet peruspalvelujen saatavuutta ja laatua. Hallinnon kehittäminen ja kansalaisten palvelutuotannon turvaaminen edellyttävät ajankohtaista ja syvällistä tietämystä maan eri osien tilasta, väestön elinoloista ja odotettavissa olevista kehitysnäkymistä. Väestön keskittyminen kasvukeskuksiin aiheuttaa ongelmia palvelutason turvaamisessa sekä väestötappioalueilla että kasvukeskuksissakin.

Lääninhallitusten peruspalvelujen arviointia on tarkoitus kehittää yhä selvemmin suunnittelua ja päätöksentekoa tukevaksi apuvälineeksi, jonka erityisenä vahvuutena on yhteiskunnallisen muutoksen esille tuominen ja tu-

levaisuussuuntautuneisuus. Vaikuttavuutta kehitetään myös määrittämällä arviointikohteet nykyistä laajemmiksi kokonaisuuksiksi sekä kehittämällä ajantasaista sähköistä tiedostoa ja tulosten raportointia.

Peruspalvelujen arviointi tullaan kytkemään soveltuvin osin hallitusohjelman, strategioiden ja politiikkaohjelmien toteutumisen seurantaan. Arviointi tukee palvelujen suunnitteluun ja mitoitukseen liittyvää päätöksentekoa. Arviointitoiminnan merkitys korostuu kuntien ja valtion palvelurakenteeseen kohdistuvien muospaineiden vuoksi.

Arviointikohteita määritellään

Lääninhallitusten arviointikohteita vuodelle 2007 määritellään parhaillaan.

Työssä ovat mukana lääninhallituksia ohjaavien ministeriöiden ja virastojen sekä Suomen Kuntaliiton edustajat. Arviointi kiinnitetään yhteiskunnassa tapahtuvaan rakennemuutokseen taustamuuttujien ja arviointikohteiden yhteensovittamisella. Yhteiskunnan tilaa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä kuvataan riittävän pitkällä aikasarjoilla.

Tavoitteena on määrittää arviointikohteet laajemmiksi ja ainakin osittain usealle hallinnonalalle yhteisiksi. Kohteita määritettäessä otetaan huomioon myös muualla tehtävä peruspalvelujen arviointi. Arvioinnin tulosten pohjalta tehdään johtopäätökset ja kehittämisehdotukset. Arviointikohteiksi on jo määritelty turvallisuus, hallinnon toimivuus, osaaminen, hyvinvointi, kuluttajan asema ja liikennepalvelut.

Eeva Puttonen

Paras-puitelaki astui voimaan

Kunta- ja palvelurakennemuutos etenee sekä valtion puolella että kunnissa. Puitelaki ja sitä täydentävät asetukset astuivat voimaan 23.2.2007.

Valtion kuntapolitiikan toteuttamisesta kaksi vaihtoehtoista mallia

Puitelaissa linjattu valtion kuntapolitiikan toimeenpano etenee. Asetukset koskevat kuntien tietojen antamista valtioneuvostolle sekä kriteereitä, joilla määritellään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevat kunnat. Näiden kuntien taloutta ja toimintaa ryhtyy arvioimaan kolmihenkinen ryhmä, jossa on valtion ja kyseisen kunnan edustus. Toimenpide-ehdotuksiin päästään keväen ja kesän kuluessa. Kesäkuussa selviävät ne kunnat, jotka tulevat menettelyyn piiriin viime vuoden tietojen perusteella.

Kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistustarpeita selvittämään on asetettu työryhmä. Sen tulee maaliskuun 2007 loppuun mennessä valmistella kaksi vaihtoehtoista mallia valtion kuntapolitiikan toteuttamiseksi puitelain linjausten mukaisesti. Ensimmäisessä mallissa kuntien verotulopohjaa vahvistetaan siirtämällä kunnallisveron vähennyksiä noin kolme miljardia euroa valtion hoidettavaksi, kun taas toisessa mallissa summa voi olla

tätä pienempi. Vaihtoehtoina on hallinnonalakohtaisten valtionosuuksien yhdistäminen tai säilyttäminen nykyisellään. Kun siirrot suoritetaan valtio/kuntasuhteen kannalta neutraalisti, vähennetään valtionosuuksia vastaavasti.

Tuleva hallitus valitsee jatkotyön pohjaksi näistä malleista jommankumman tai mahdollisesti niiden yhdistelmän.

Kunnilla erilaisia ratkaisuja

Monet kunnat ovat valitsemassa kuntien yhteenliittymän sijasta yhteistointaan perustuvan mallin. Erityisesti 20 000 asukkaan järjestämispohja terveydenhuollossa ja siihen kiinteästi liittyvässä sosiaalitoimessa askarruttaa kuntia. Malleja on useita: tällä hetkellä on runsaasti suunnitelmia uusista kuntayhtymistä, liikelaitoksista ja myös ns. isäntäkuntamalliratkaisuista.

Vahvaan peruskuntaan ja yhteistointaan perustuva mallit ovat puitelaissa samanarvoisia. Nykyisen kehitysvaiheen tuloksia on vielä vaikea arvioida. Kaupunkiseutusunnitelmien tavoitteena on yhdyskuntarakenteen eheyttäminen. Tämä edellyttää kau-

punkiseutukuntien ja keskustaupunkien nykyistä parempaa yhteistyötä. Monilla alueilla yhteistyön tiivistämisen edistäminen on edennyt nihkeästi.

Tulevan hallituksen kuntapolitiikan linjaukset tulevat myös vaikuttamaan siihen, mihin suuntaan suunnitelmat kunnissa kehittyvät.

Toimenpiteistä raportoidaan

Puitelain mukaisia järjestelyjä tehtäessä on huomioitava palvelujen laatu ja saatavuus, perusoikeuksien toteutuminen, kunnan asukkaiden itsehallinto ja osallistumismahdollisuudet sekä kielelliset oikeudet. Lain täytäntöönpano tulee merkitsemään kunnissa organisatorisia ja palveluiden järjestämistapaa koskevia muutoksia.

Puitelain asetuksessa säädetään selvitysten ja suunnitelmien sisällöstä. Kuntien tulee raportoida siitä, mihin konkreettisiin toimenpiteisiin ne ovat päättäneet ryhtyä kuntarakenteiden ja palvelurakenteiden uudistamiseksi. Selvitykset ja suunnitelmat palveluverkon kattavuudesta, kunnan keskeisten toimintojen järjestämisestä ja henkilöstövoimavarojen riittävydestä tulee toimittaa valtioneuvostolle elokuun loppuun 2007 mennessä.

Reijo Vuorento

Lisätietoja:

www.intermin.fi/suomi/puitelaki

Paras-hankkeen kolumnisarja

Osana kunta- ja palvelurakennemuutoksen toimeenpanon valmisteluhanketta aloitetaan hankkeen internetsivuilla kolumnisarja. Ensimmäiset kirjoittajat ovat hankkeen valmistelussa olleiden hallituspuolueiden

puheenjohtajia. Sarjan aloitti pääministeri Matti Vanhanen ja seuraavana vuorossa olivat valtiovarainministeri Eero Heinäluoma ja ympäristöministeri Stefan Wallin. Kolumnit julkaistaan suomeksi ja ruotsiksi.

Tutustu kolumnisarjaan osoitteessa

www.intermin.fi/kuntajapalvelurakenne

Maakuntien suhdannekehitys -raportti:

myönteinen kehitys jatkuu toistaiseksi

Viime vuosien hyvä talouskehitys mahdollistaa 100 000 työpaikan lisäyksen hallituskaudella 2003–2007. Vuonna 1995 asetettu tavoite työttömien määrän puolittumisesta saavutettiin syksyllä 2006. Myös seuraavalle hallituskaudelle on eri tahoilla esitetty 100 000 työpaikan kasvutavoitetta.

Päivitetyn maakuntien suhdannekehitys 2002–2006 -raportin mukaan viime vuosien kehityksessä on ollut myönteistä erityisesti se, että talouden kasvu ja työllisten määrän lisäys ovat tapahtuneet alueellisesti laajalla rintamalla. Työpaikkojen määrä ja yritystoiminnan liikevaihto kasvavat lähes kai-

kissa maakunnissa. Myös maassamuuton nettomuutto maakuntien välillä on pysynyt suhteellisen tasapainoisena, vaikka muuttoliike on talouden nousun myötä kiihtynyt.

On mahdollista, että tulevan hallituskauden 2007–2011 kehitys on yhtä myönteistä kuin edellisen, jos talouskasvu jatkuu kolmen prosentin tasolla vuosittain. ETLA:n maakunnittaisen ennusteen mukaan työllisten määrä kasvaisi 2007–2011 noin 60 000 henkeä ja työllisyysaste nousisi 70 prosentin tasolle. Kehitys olisi myös alueellisesti tasapainoista siten, ettei työpaikkojen määrä juurikaan alenisi missään

maakunnassa. Ikääntyminenkään ei vielä vaikuta työelämään täydellä teholla, koska eläkkeelle siirrytään yhä vanhempana ja yli 55-vuotiaiden osuus työvoimasta kasvaa. Näyttää siltä, että ikääntymisen vaikutuksia kyetään onnistuneesti siirtämään myöhemmäksi ja vasta 2010-luku tuo mukanaan suuria muutoksia.

Iikka Mella

[Maakuntien suhdannekehitys 2002–2006 -raportti](#)
(päivitetty tekstiversio 2007),
www.intermin.fi/suomi/suhdannekehitys

Työvoima 2025 -raportti:

resurssit heikkenevät, kustannukset lisääntyvät

Työvoima 2025 -projektin loppuraportin mukaan 2010-luvulla työikäisten määrä vähenee lähes 200 000:lla ja työvoiman määrä 60 000:lla. Resurssien heikkeneminen rajoittaa työpaikkakehitystä eikä työpaikkojen määrän odoteta enää kasvavan. Erityisesti alueilla, joilla vanhusosuus väestöstä on suuri ja nuorten osuus pieni, resurssit vähenevät voimakkaasti. Myös julkinen rahoitus joutuu tiukoille 2010-luvulla, koska ikääntymisen lisää kustannuksia en-

nen kaikkea terveydenhuollossa. Samanaikaisesti rahoitustarpeen arvioidaan kasvavan myös energian tuotannossa ja ilmastonmuutoksen ehkäisemisessä.

Työvoiman väheneminen työpaikkoja nopeammin näkyy heikoilla alueilla työttömyysasteen alenemisena ja työllisyysasteen nousuna. Näennäisen hyvästä työllisyyskehityksestä huolimatta näiden alueiden kehitysarviot eivät ole kovinkaan myönteisiä, sillä ne joutuvat sopeutumaan nykyistä noin

20 prosenttia pienempään työvoiman ja työpaikkojen määrään. Miten elinkeinotoimintaa kehitetään ja miten sosiaali-, terveys- ja koulutuspalvelut hoidetaan nykyistä niukemmilla resursseilla? Maahanmuutto ja maassamuutto eivät tuo ratkaisua kovinkaan monelle alueelle, koska muuttoliikkeen nettovoitot keskittyvät yhä selvemmin parhaiten pärjääville seuduille.

Iikka Mella

[Työvoima 2025 -raportti](#),
www.mol.fi / Työpoliittiset tutkimukset

Espon 2013 -tutkimusohjelma komission hyväksyttävänä

Uuden Espon 2013 -tutkimusohjelman ohjelma-asiakirja on parhaillaan Euroopan komission hyväksyttävänä. Ohjelma on osa rakennerahastojen tavoite 3 -toimintaa ja siihen voivat osallistua kaikki nykyiset jäsenmaat. Uuden Espon-ohjelman budjetti on 45 miljoonaa euroa, josta rakennerahastot maksavat suurimman osan eli noin 70 prosenttia.

Tutkimusrahoitusta haettavana

Espon 2013 -ohjelman toimintaperiaate on pitkälti samanlainen kuin aikaisemminkin. Eurooppalaisista tutkimuslaitoksista muodostuvat tutkimusryhmät voivat hakea ohjelmasta tutkimusrahoitusta määriteltyihin teemoihin. Yleensä tutkimusryhmässä on ollut eri puolilta Eurooppaa 5–10 tutkimuslaitosta, joista yksi on projektin johtaja ja muut osallistujia.

Tutkimusohjelman teemat liittyvät yleisellä tasolla alueiden kilpailukykyyn ja osaamiseen, väestöön ja muut-

Espon (European Spatial Planning Observation Network) tutkimusohjelman toinen kausi käynnistyy vuoden 2007 aikana. Ensimmäisellä kaudella 2001–2006 toteutettiin noin 30 tutkimusprojektia, joihin osallistui yli 200 tutkimuslaitosta eri puolelta Eurooppaa.

toiliikkeeseen, talouden rakenteisiin, ympäristön riskeihin, alueiden yhteistyöhön ja politiikkatoimenpiteiden vaikutuksiin alueilla. Uutena kokonaisuutena tulevat mukaan ns. kohdeanalyysit tietyistä alueista (esim. Itämeri).

Ohjelman organisointi

Espon-tutkimusohjelman organisaatio uudistuu uuden kauden alkaessa. Pysyvään koordinaatioyksikköön Luxemburgiin haetaan uusia työntekijöitä. Avoinna on mm. kolme projektiasiantuntijan ja kaksi rahoitusasiantuntijan tehtävää sekä ja yksi hallintoasiantuntija.

Suomessa sisäasiainministeriö ja ympäristöministeriö osallistuvat Espon

2013 -ohjelman valmisteluun ja tiedottavat ohjelman tulevista vaiheista. Ohjelman etenemistä voi seurata verkkosivuilta. Sivuilta löytyvät mm. tutkimusten loppuraportit ja tiivistelmiä projektien tuloksista suomeksi sekä avoimet tehtävät.

Ilkka Mella

Harri Pitkäranta, Ympäristöministeriö

Lisätietoja:

www.espon.eu ja www.espon.fi

Sisäasiainministeriön hallinnonalan tutkimussivusto avattu

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla tutkimustoiminnan tavoitteena on tuottaa laadukasta tietoa strategisen ja muun päätöksenteon tueksi sekä varmistaa sisäasiainhallinnon kyky reagoida toimintaympäristön muutoksiin. Toiminnassa nojataan

verkostoyhteistyöhön ministeriön toimialojen ja yhteistyötahojen kanssa. Tutkimus sijoittuu pääosin koulutuksen yhteyteen. Ministeriön tutkimusbudjetti on noin 2 miljoonaa euroa.

Tutustu tutkimustoimintaan:

www.intermin.fi/suomi/tutkimustoiminta

På svenska:

www.intermin.fi/svenska/forskning

Ensimmäiset maaseutuindikaattorit kerätty

EU:n maaseutuindikaattoreita on kehitetty vuodesta 2003. Eurostatin Rural Development Statistics -työryhmä on selvittänyt, miten maaseutu pitäisi määrittellä ja mitä indikaattoreita valitaan mukaan. Työryhmän suomalaisedustajat ovat maa- ja metsätalousministeriön Tietopalvelukeskuksesta ja Tilastokeskuksesta.

Vuonna 2006 toteutetussa EU:n maaseutuindikaattorit -hankkeen ensimmäisessä vaiheessa indikaattorit kerättiin maaseutualueiden talouden monipuolistamista ja elämän laatua koskevia yhteisötason tietotarpeita varten. Tietolähteinä käytettiin pääasiassa Tilastokeskuksen tietorekistereitä, ja tietojenkeruu toteutettiin Tilastokeskuksessa. Tietojen jatkokäsittelystä ja niiden toimittamisesta Euroopan komission toimielimien käyttöön vastaa Eurostat. Jatkossa indikaattoreita päivitetään vuosittain. Kaikkiaan 17 jäsenmaata osallistui tähän hankkeen ensimmäiseen vaiheeseen.

Kerätyt 32 indikaattoria sijoittuvat neljälle pääaihealueelle: 1) demografia ja muuttoliike, 2) talous ja inhimillinen pääoma, 3) palvelujen saavutettavuus ja infrastruktuuri sekä 4) sosiaalinen hyvinvointi.

Ensimmäiset 32 indikaattoria kerättiin maaseutualueiden talouden monipuolistamista ja elämän laatua koskevia yhteisötason tietotarpeita varten. Hankkeen ensimmäiseen vaiheeseen osallistui 17 EU-jäsenmaata. Harvan asutuksen vuoksi maaseudun ja kaupungin kansainvälisesti vertailukelpoiset määrittelyt ovat Suomelle ongelmallisia.

Maaseudun määrittely ongelmallista

Maaseudun määritelmänä on käytetty asukastiheyteen perustuvia OECD:n aluetyypittelyä (ensisijaisesti maaseutumainen alue, välialue, ensisijaisesti kaupunkimainen alue) ja Eurostatin kaupunkimaisuusastetta (tiheään asuttu alue, välialue, harvaan asuttu alue). Tiedot on kerätty vuosittain vuodesta 2000 alkaen NUTS 2 (Suomessa suuralueet) ja NUTS 3 (Suomessa maakunnat) -aluetasoilla.

Harvan asutuksen vuoksi molemmat käytetyt maaseudun rajaustavat ovat ongelmallisia Suomelle. OECD:n aluetyypittelyssä Suomessa ei ole NUTS 3 -tasolla yhtään kaupunkimaista aluetta ja Eurostatin Kaupunkimaisuusasteen mukaan suuri osa NUTS 3 -alueista kuuluu kokonaan harvaan

asuttuun luokkaan. Näillä aluetyypittelyillä Suomen tiedot ovat kuitenkin vertailukelpoisia muiden maiden tietojen kanssa. Suomen maaseudulle ei ole löydetty määrittelyä, joka toisaalta olisi kansainvälisesti vertailukelpoinen ja toisaalta erottelisi maaseudun ja kaupungin.

Kansallisella tasolla jäsenmaat vastaavat edelleen itse EU-ohjelmakauden 2007–2013 maaseutuohjelmiensa seurannasta, ja käyttävät kunkin maan olosuhteisiin parhaiten soveltuvia kansallisia maaseudun määritelmiään.

Yrjö Palttila
Tilastokeskus

EU-politikens kommande riktlinjer under överläggning

Kommissionens expertarbetsgrupp och i parlamentets utskott för regionalpolitik dryftas politikens framtida riktlinjer och utvidgningens verkan. Turkiets, Kroatians, Makedoniens och övriga staters anslutning i Västra Balkan skulle öka gemenskapens yta med 35 procent och befolkningsantalet med 27 procent medan BNP skulle öka endast med 4 procent. Ländernas anslutning till unionen skulle med rådande regler i praktiken innebära att de nuvarande stöden för stödområden skulle upphöra eller att strukturpolitiska medel måste höjas betydligt. Framtiden för kohesionspolitiken påverkas väsentligt också av EU:s översyn av budgeten under 2008–2009.

Tiina Heiskanen

Förordning om strukturfond färdigställs

Lagen om strukturfonder trädde i kraft i början av 2007. Statsrådets förordning skall träda i kraft i början av mars. Förordningsutkastet är fördelat i allmänna förordningar, förordningar som gäller landskapets samarbetsdokument, finansförvaltning, myndigheter och förordningar som gäller organ samt vissa andra förordningar. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om överföring av förvaltningsmyndigheternas arbetsuppgifter och sammansättningen av uppföljningskommittén och strukturfondens delegation.

Kari Parkkonen

Finansieringen från strukturfonderna under perioden 2007–2013

Strukturfondsmedlen för Finland under perioden 2007–2013 är jämfört med föregående programperiod 26 procent mindre. Resultatet kan ändå anses vara god om man beaktar att i och med unionens utvidgande riktades strukturfondsstöden främst till östra Europa. Glesbygdernas specialbehov i Östra och Norra Finland har erkänts och de mottar ett årligt tillägg på 35 euro per invånare. Dessutom fick Östra Finland specialbehandling, vilket betydde 10 miljoner euro mer för dess årliga basfinansiering. Finlands strukturfondsfinansiering är 1 516,2 miljoner euro under hela perioden. Av detta är andelen för regional konkurrenskraft och målsättningen för sysselsättning 1 596 miljoner euro och andelen för det Europeiska regionala samarbetet 120,2 miljoner euro. Programmets tyngdpunkt har förflyttats från investeringsåtgärder till utvecklingsåtgärder. Målsättningen för ERUF-programmen är att skapa 38 000 nya arbetsplat-

ser och 6500 nya företag. Av de nya arbetsplatserna väntas 2 100 födas inom F&U-strategin.

Pasi Rantahalvari

ERUF-programmets praktiska arbete i gång

Statsrådet godkände den 1 februari 2007 målsättningar- na för regional konkurrenskraft och sysselsättning i ERUF-handlingsprogrammen. Kommissionen godkänner programmen i maj–juni 2007. Utgiftsstöden för den följande programperioden har börjat den 1.1.2007. Under programperioden 2000–2006 fortgår stödets giltighet till slutet av år 2008. Medlen skall användas innan den följande programperiodens medel tas i bruk. Under den följande perioden skall man börja använda det nya elektroniska söknings- och uppföljningssystemet ESF 2007. Utbildning anordnas i verkstäl- lande av lagstiftningen, strukturfondskommunikation samt om det nya uppföljningssystemet. Tillställningarnas material finns på adressen (på finska) www.intermin.fi/suomi/euohjelmatyo.

Johanna Osenius

Andra förhandlingsomgången under beredning för genomförande av landskapsprogrammet

Representanter för ministerier och landskapsförbunden förhandlade under december 2006 om förverkligandet av landskapsprogrammen. Under två dagar ordnades 37 förhandlingar där 140 representanter diskuterade finansiering- en av regionala utvecklingsåtgärder. Responsen från förhandlingsparterna gav anledning att ordna en andra förhandlings- omgång som enligt förberedande planer hålls den 14–15 maj 2007. Under förhandlingarna tänker man bereda TE-centra- lernas resultatdiskussioner och utarbetningen av realiserings- planerna. Den nya regeringens ministrar som är centrala beslutsfattare i regionalpolitiken ombeds att under förhand- lingarna presentera riktlinjer på basis av nästa regeringspro- gram.

Pekka Urjanheimo

Samarbetsgrupp för stadspolitik tillsatt

Statsrådet tillsatte i februari 2007 en ny samarbetsgrupp för stadspolitik vars verksamhetsperiod är till slutet av 2010. Målsättningen för samarbetsgruppen är att främja konkurrenskraften inom stadsregioner och stärka ett stadsnät med regioncentra Behovet av koordinering av åtgärder som

berör stadspolitiken har framkommit både i rådgivande delegationer för stora stadsregioner och i arbetet för regioncentraprogrammet. Arbetsgruppen består av representanter för städer, ministerier, landskapsförbund och expertorganisationer. Samarbetsgruppen: www.intermin.fi/Meddelande 22.2.2007

Olli T. Alho

Kompetenscentrumprogrammet samlar kunnsande över regiongränser

Kompetenscentrumprogrammets nya period för 2007–2010 startade i början på året. Programmet söker nu en klart ny slags verksamhetsmodell, där regionala aktörer inom samma kluster eller verksamhetsområde bildar ett starkt nationellt nätverk av aktörer. Målsättningen är att skapa praktiska utvecklingsgrunder i synnerhet för att främja innovativ verksamhet och internationaliseringen av små och medelstora företag.

Pirjo Kutinlahti

Landsbygdspolitiskt specialprogram för åren 2007-2010 godkänd

En livskraftig landsbygd – ministeriernas ansvar och regional utveckling-programmet godkändes av statsrådet 22.2.2007. Specialprogrammet innehåller strategiska riktlinjer för landsbygdspolitiken samt beslut angående utvecklingsåtgärder. Programmet innehåller 66 åtgärder angående förnyandet av näringsstrukturen och sysselsättningen, höjandet av kunskapsnivån, förbättrandet av grundläggande service och boendet samt stärkandet av verksamhetsstrukturen på landsbygden. Programmet innehåller ett nytt regionalt försök som ger utvecklingsredskap till landsbygdsaktiga regioner motsvarande regioncentraprogrammet. Specialprogrammet för landsbygdspolitiken publiceras under mars. www.intermin.fi/julkaisut

Laura Jänis och Eero Uusitalo

Regionaliseringens verkan utredd – programmet är på väg att nå målsättningen

Enligt regionaliseringsöversikten är man på god väg att uppnå målsättningarna för regionaliseringsprogrammet. I programmet har man uppnått en utveckling vilken betyder ett nettoresultat på 6 500 mansarbetsår och totalt 8 300 mansarbetsår i regionaliseringsåtgärder under planeringsperioden, som beslut före utgången av 2011 och som förverkligande före utgången av 2015. Att målsättningarna

förverkligas förutsätter dock att riktlinjerna under den här regeringsperioden fortgår även under kommande regeringsperiod. Regionaliseringens verkningar utreddes av sju organisationer under 2006. Man har granskat hur målsättningarna förverkligats för organisationer som regionaliserats när det gäller dess verkan på ekonomin, funktionerna, regionen och personalen, organisationernas integrering i området och hur lagstiftningen för regionaliseringen förverkligats. Resultaten visar att regionaliseringen som helhet har lyckats relativt bra. I fortsättningen bör dock man beakta verkningarna på personalen. Översikt av regionaliseringen: www.vnk.fi/Publikation 2/2007. Rapport: www.intermin.fi/Publikation 9/2007

Ilpo Takanen och Minna Sneck

Lagen om samservice ändras

Riksdagen har godkänt regeringens proposition med förslag till lag om samservice inom den offentliga förvaltningen. Lagen träder i kraft den 1 april 2007. Med stöd av lagen kan offentlig kundservice hållas på en nuvarande nivå och samtidigt kan produktionskraven fullföljas. Vid inrikesministeriet pågår en särskild effektiviseringsplan av samservicen, vars uppgift är att konkretisera en ny modell för samservice och få den att fungera i praktiken. Cirka tjugo pilotområden ingår i planen där den nya samservicen förverkligas och provas. Målsättningen är att samservicen bildar en betydande distributionskanal för den offentliga förvaltningens förvaltningstjänster. Mer information: www.yhteispalvelu.fi

Teemu Eriksson

Forskningsprogrammet Espon 2013 för godkännande av kommissionen

Forskningsprogrammets andra period startar under 2007. Under perioden 2001-2006 genomfördes cirka 30 forskningsprojekt med deltagare från över 200 forskningsinstitutioner från hela Europa. Programmet är en del i strukturfondernas mål 3-program där alla nuvarande medlemsländer kan delta. Det nya programmets budget är 45 miljoner euro, varav strukturfonderna står för den största delen, dvs. ca 70 procent. Programmets teman är områdenas konkurrenskraft och kunnsande, befolkning och migration, ekonomistrukturer, miljörisker, samarbete inom regioner och de politiska åtgärdernas verkan på områdena. Som ny helhet har man infört sk. objektanalyser som riktar sig mot specifika områden (t.ex. Nordsjön). Mer information: www.espon.eu och www.espon.fi

Ilkka Mella och Harri Pitkäranta

Uusi rakennerahastokausi käynnistyy – Oletko valmis?

Sisäasiainministeriö ja työministeriö järjestävät maaliskuun lopussa neljä alueellista koulutus- ja keskustelutilaisuutta uuden rakennerahastokauden aloittamisesta. Tilaisuudet on tarkoitettu EAKR- ja ESR-toimenpideohjelmien toteutukseen kaudella 2007–2013 osallistuville alueellisille viranomaisille.

Ajankohdat ja paikkakunnat:	- Etelä-Suomi / Lahti	15.3.
	- Länsi-Suomi / Seinäjoki	28.3.
	- Itä-Suomi / Kuopio	23.3.
	- Pohjois-Suomi / Oulu	27.3.

Valmistelussa mukana olleet virkamiehet avaavat säädösten ja toimenpideohjelmien sisältöä sekä kertovat uuden kauden organisoitumiseen liittyvistä asioista kuten menojen tukikelpoisuuden ohjeistuksesta ja uudesta EURA 2007 -seurantajärjestelmästä. Kysymyksille ja keskustelulle on myös varattu runsaasti aikaa. Tilaisuuden aineistot saatavilla osoitteessa www.intermin.fi/suomi/euohjelmatyo

Yhdeksäs kaupunkifoorum Rovaniemellä 29.–30.5.2007 teemana demoneita ja demokratiaa

Lisätietoja kaupunkifoorumin ohjelmasta ja ilmoittautumisesta maaliskuun lopulla osoitteessa www.intermin.fi/suomi/aluekehitys

Kiitokset lukijakyselyyn vastanneille!

Sisäasiainministeriön lehtiudistukseen liittyvään lukijakyselyyn tuli yli 250 vastausta. Kiitos kaikille vastanneille! Arvokasta palautetta ja kehittämisideoita hyödynnetään uuden sidosryhmälehdessä suunnittelussa. Vastanneiden kesken arvotun herkkukorin voitti Hannu Korhonen Jyväskylästä. Palkinto on toimitettu viikolla 10. Onnittelut voittajalle!

Alue-Integraattori tietoa aluekehityksestä

Julkaisu on maksuton

Julkaisija: Sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosasto

Osoite: PL 26, 00023 Valtioneuvosto, faksi (09) 160 44650, etunimi.sukunimi@intermin.fi

Vastaava toimittaja: Tarja Pyöriä, puh. (09) 160 43472, **Toimittaja:** Minna Rauhansalo, puh. (09) 160 44501

Svensk resumé: Lingua Nordica Oy, **Taitto:** Tuula Kostia

Tilaukset ja osoitteen muutokset: alueintegraattori@intermin.fi tai Raili Markoff, puh. (09) 160 44532

Paino: Kirjapaino Kari Ky

Internet: <http://www.intermin.fi/suomi/integraattori>

ISSN 1237-2226